

2/1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор

Руслан МИГУЩЕНКО

«16» 04 2024 р.

ПРОГРАМИ

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання за рівнем вищої освіти «магістр»
за конкурсними пропозиціями:

Економіка

Облік, аудит і оподаткування

Фінанси і банківська справа

Менеджмент організацій і адміністрування

Бізнес-адміністрування (англійською мовою навчання)

Міжнародний бізнес

Менеджмент клінічних досліджень

Маркетинг

Підприємництво, торгівля і логістика

Готельно-ресторанний бізнес

Міжнародні економічні відносини

Тво директора інституту

Олександр МАНОЙЛЕНКО

Харків 2024

ЗМІСТ

Економіка.....	3
Облік, аудит і оподаткування	22
Фінанси і банківська справа	52
Менеджмент організацій і адміністрування	82
Бізнес-адміністрування	92
Міжнародний бізнес	103
Менеджмент клінічних досліджень	113
Маркетинг.....	123
Підприємництво, торгівля і логістика	135
Готельно-ресторанний бізнес.....	150
Міжнародні економічні відносини	167

Економіка

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ»» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 051 «Економіка», освітня програма «Економіка».

Програма фахових випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого рівня (магістра) вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка освітньої-професійної програми «Економіка».

Голова проєктної групи (гарант освітньої програми «Економіка») – Тетяна КОБЄЛЄВА, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.

Члени проєктної групи:

1. Петро ПЕРЕРВА – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин
2. Андрій КОСЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
3. Володимир КУЧИНСЬКИЙ – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
4. Дмитро КРАМСЬКОЙ – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.
5. Марина ГЛІЗНУЦА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Мікроекономіка

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Предмет мікроекономіки. Основні проблеми мікроекономіки. Зв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами економічного спрямування. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Обмеженість в економічному сенсі. Крива виробничих можливостей. Методологія мікроекономіки. Загальнонаукові та специфічні методи в мікроекономіці. Нормативна і позитивна мікроекономіка. Мікросистема та її основні характеристики. Суб'єкти, об'єкти мікросистеми та економічні відносини.

Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія

Характеристика моделі попиту. Визначення попиту та обсягу попиту. Детермінанти попиту та їх вплив. Формулювання закону попиту; його аналітична, таблична та графічна інтерпретація. Характеристика моделі пропозиції. Визначення пропозиції та її обсягу. Детермінанти пропозиції та їх вплив. Формулювання закону пропозиції; його аналітична, таблична та графічна інтерпретація. Ринкова рівновага та механізм її встановлення. Поняття ринкової рівноваги та можливі її випадки. Вигоди від обміну (надлишок покупця та продавця). Статичні та динамічні моделі ринкової рівноваги. Рівновага у миттєвому, короткостроковому та довгостроковому періодах. Стійка та нестійка рівновага у «павутиноподібній моделі». Державне регулювання ринку. Засоби державного регулювання ринку (оподаткування та субсидування, або безпосередній вплив на ціни та обсяги продажу).

Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції

Еластичність: поняття, коефіцієнт, види, форми. Точковий та дуговий коефіцієнти еластичності. Фактори, що впливають на еластичність. Еластичність попиту за ціною. Вимірювання еластичності. Значення еластичності для ведення ефективної цінової політики продавцем. Еластичність попиту за доходом та перехресна еластичність. Категорії товарів за коефіцієнтом еластичності за доходом. Характер взаємозв'язку між товарами за коефіцієнтом перехресної еластичності попиту. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції.

Тема 4. Теорія споживацького вибору

Корисність блага. Кардиналістська і ординалістська теорія корисності.

Сукупна та гранична корисність, зв'язок між ними. Закон спадної граничної корисності. Криві байдужості, їх властивості. Гранична норма заміщення та її значення. Бюджетна лінія та її рівняння. Оптимум (рівновага) споживача як модель раціонального споживчого вибору та її графічна інтерпретація.

Тема 5. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів

Споживчий вибір, його основні правила та особливості. Побудова, аналіз та використання кривої «дохід-споживання». Індивідуальні криві Енгеля та криві витрат Енгеля. Побудова, аналіз та використання кривої «ціна-споживання». Зв'язок моделі «ціна-споживання» з моделлю попиту. Ефект доходу та ефект заміщення. Їх практичне використання у процесі моделювання поведінки споживача. Парадокс Гіффена.

Тема 6. Теорія виробництва

Процес виробництва, фактори виробництва. Тимчасові інтервали в діяльності фірми. Виробнича функція та її види. Виробництво з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності та умови його дії. Сукупний, середній та граничний продукт виробництва. Стадії виробництва. Виробнича функція в довгостроковому періоді. Ізокванта. Гранична норма технологічного заміщення. Функція витрат та ізокошта. Рівновага виробника (аналітична і графічна інтерпретація). Ефект масштабу виробництва: позитивний, негативний та постійний.

Тема 7. Виробництво та теорія витрат

Концепція витрат виробництва. Економічні витрати. Зовнішні (явні) та внутрішні (неявні) витрати. Доходи виробництва. Сукупний, середній та граничний дохід. Прибуток та його різновиди. Витрати фірми в короткостроковому періоді. Постійні та змінні витрати. Сукупні, середні та граничні витрати та їх графічне зображення. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. Трансакційні витрати їхнє значення в сучасній ринковій економіці.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції

Основні риси та особливості ринку досконалої конкуренції. Переваги досконало конкурентного ринку. Економічна стратегія фірми на ринку досконалої конкуренції. Правила максимізації прибутку, мінімізації збитків та банкрутства фірми. Валовий та граничний підходи щодо визначення максимального прибутку фірми. Економічна стратегія конкурентної фірми в довгостроковому періоді. Ринок досконалої конкуренції і проблема ефективного використання економічних ресурсів.

Тема 9. Монопольний ринок

Характерні риси ринку монополії. Різновиди монополії. Основні причини виникнення монополій. Види бар'єрів для вступу в галузь. Монополія і еластичність попиту. Монопольна влада фірми: поняття, способи визначення. Ціноутворення монополій. Умови максимізації прибутку монополістом. Економічні наслідки монополії. Цінова дискримінація: поняття, умови та види. Антимонопольна політика та її особливості в Україні. Наслідки соціально-справедливої та дохідно-прийнятної ціни для регульованої монополії.

Тема 10. Олігополістичний ринок

Основні риси олігополістичного ринку. Причини і умови виникнення олігополії. Різновиди олігополій. Некооперативні і кооперативні олігополії. Ціноутворення і рівновага на олігополістичному ринку. Основні моделі і стратегії. Дуополія Курно. Моделі Бертрана, Штакельберга, Еджуорта. Модель ламаної кривої попиту. Модель картелю. Ефективність і соціально-економічні наслідки олігополії.

Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції

Сутність монополістичної конкуренції. Загальні риси і розбіжності монополістичної конкуренції в порівнянні з досконалою конкуренцією і чистою монополією. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції. Ефективність монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція та її використання монополістичним конкурентом.

Тема 12. Утворення похідного попиту на ресурси

Попит на ресурси як похідний попит. Крива попиту на ресурси. Теорія граничної продуктивності та правило використання ресурсів. Фактори, які впливають на зміни в попиті на ресурс. Поняття взаємозамінюваних та взаємодоповнюючих ресурсів. Проблема оптимального співвідношення ресурсів. Правило мінімізації витрат та правило максимізації прибутку при використанні ресурсів.

Тема 13. Ціноутворення ринку ресурсів

Визначення заробітної плати. Номінальна та реальна заробітна плата. Чинники диференціації заробітної плати. Людський капітал. Формування попиту і пропозиції праці на ринку досконалої конкуренції. Крива пропонування праці для фірми. Крива пропонування праці для фірми. Ринок праці в умовах недосконалої конкуренції. Монополія і олігополія на ринку праці. Вплив профспілок на ринок праці. Двостороння монополія на ринку праці.

Тема 14. Ринок праці

Індивідуальне та ринкове пропонування праці. Графічна інтерпретація та фактори, що визначають пропонування праці. Ефект доходу та ефект заміни. Економічна рента на ринку праці. Компенсаційна заробітна плата. Вплив на вибір між працею та дозвіллям соціальних програм. Інвестиції в людський капітал.

Тема 15. Ринки капіталу і землі

Модель міжчасового вибору. Міжчасове бюджетне обмеження. Міжчасова рівновага. Сучасна і майбутня вартість. Дисконтування. Позичковий відсоток. Ставка відсотку. Фактори, що впливають на рівень ставки позичкового відсотку. Відсотки на депозит. Інвестування. Короткострокові і довгострокові інвестиції. Показники оцінки доходності і ефективності інвестицій. Ринок землі та його особливості. Сутність та механізм формування економічної ренти. Чиста економічна рента. Диференційна рента.

Тема 16. Загальна рівновага конкурентних ринків

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Рівновага обміну. Ресурсне обмеження економіки та діаграма Еджворта. Ефективність у виробничій сфері. Крива ефективності використання ресурсів та крива виробничих можливостей. Парето-ефективність у розподілі ресурсів.

Розділ 2. Макроекономіка

Тема 1. Макроекономіка як наука

Історія виникнення макроекономіки. Макроекономіка як складова частина економічної науки. Предмет й основні цілі макроекономіки. Методологія макроекономічного аналізу. Роль макроекономіки в житті суспільства. Підвищення ефективності використання економічних ресурсів як спосіб підвищення рівня задоволення матеріальних потреб. Практична функція макроекономіки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Завдання макроекономіки. Економічна система та ефективність її функціонування. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Сходження від абстрактного до конкретного як метод пізнання причинно-наслідкового механізму функціонування та розвитку національної економіки.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків. Суть ВВП і проблеми його підрахунку. Методи підрахунку ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Методологічні

принципи системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональна одиниця, сектори, економічні операції, рахунки. Основні макроекономічні показники. Проміжна продукція, кінцева продукція і ВВП. Виробничий метод, розподільний метод, метод кінцевого використання. Обчислення валового національного доходу та валового національного наявного доходу. Макроекономічні показники на чистій основі. Базовий і поточний періоди, фактичні (поточні) та порівнянні (постійні) ціни. Індекс цін, індекс споживчих цін, індекс цін ВВП (дефлятор ВВП). Відмінність між індексом споживчих цін і дефлятором ВВП.

Тема 3. Товарний ринок

Модель економічного кругообігу. Сукупний попит. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект чистого експорту. Нецінові чинники сукупного попиту та їх вплив на його криву. Сукупна пропозиція. Довгострокова сукупна пропозиція та її теоретичний інструментарій. Графічна модель довгострокової сукупної пропозиції. Взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції: ресурсові ціни, продуктивність ресурсів, субсидії підприємствам і податки на підприємства. Механізм відновлення економічної рівноваги.

Тема 4. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей. Попит на гроші. Процентна ставка і альтернативна вартість зберігання грошей. Швидкість обігу грошей. Механізм грошового ринку. Рівняння рівноваги на грошовому ринку. Роль процентної ставки у врівноваженні грошового ринку. Процентна ставка: сутність та види. Реальна процентна ставка та чинники, що впливають на її рівень. Номінальна процентна ставка.

Тема 5. Ринок праці

Зайнятість і безробіття. Класифікація безробіття. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Державна політика зайнятості та її соціально-економічні наслідки. Населення як джерело робочої сили. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі. Фрикційне, структурне, циклічне, природне безробіття. Повна зайнятість, неповна зайнятість, надмірна зайнятість. Обчислення

природного рівня безробіття. Механізм ринку праці. Неокласична теорія ринку праці.

Тема 6. Інфляційний механізм

Сутність та види інфляції. Причини і наслідки інфляції. Інфляція і безробіття. Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів: помірна, галопуюча, гіперінфляція. Інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Очікувана і неочікувана інфляція. Причини та наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причини інфляції та її недоліки. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід та позиція кейнсіанців. Чинники інфляції попиту. Чинники інфляції витрат. Інфляційні очікування. Основні наслідки високої інфляції. Інфляція і безробіття.

Тема 7. Споживання домогосподарств

Споживання та заощадження. Диференціація доходів та крива Лоренца. Кейнсіанська функція споживання та функція заощадження. Функції споживання з урахуванням фактору часу. Доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий наявний дохід у приватній закритій економіці. Заощадження та споживання домогосподарств. Теперішня вартість майбутніх грошей і майбутня вартість теперішніх грошей. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. Гранична схильність до споживання та заощаджень.

Тема 8. Приватні інвестиції

Інвестиційні функції. Заощадження та інвестиції. Суть та види інвестицій. Проста інвестиційна функція. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Графічна інтерпретація простої інвестиційної функції. Зміна автономних інвестицій та її графічна інтерпретація. Чинники автономних інвестицій: технічний прогрес, рівень забезпеченості основним капіталом, податки на підприємців, ділові очікування. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Залежність заощаджень від доходу.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

Кейнсіанська модель «витрати–випуск». Визначення рівноважного ВВП на основі методу «вилучення–ін'єкції». Ефект мультиплікації. Заплановані та незаплановані інвестиції. Модель «заощадження — інвестиції». Мультиплікатор витрат. Індуційовані й автономні витрати. Ефект мультиплікатора та його математична і графічна інтерпретація. Сукупні

витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 10. Економічна динаміка

Основні засади теорії економічного зростання. Модель Солоу. Джерела економічного зростання. Економічні коливання. Вплив нагромадження капіталу, приросту населення та технічного прогресу на капіталоозброєність. Умови формування стійкої капіталоозброєності. Золоте правило нагромадження капіталу. Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Економічні цикли. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Характеристика фаз економічного циклу. Два напрями теорій економічного циклу. Основні теорії економічного циклу.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Класична та кейнсіанська концепція макроекономічної рівноваги. Зміна механізмів макроекономічного регулювання. Сутність, цілі та інструменти бюджетно-податкової політики. Сутність та види монетарної політики. Модель економічного кругообігу з урахуванням ролі держави. Валові та чисті податки. Державні видатки. Перерозподільна та стабілізаційна функції держави. Вплив держави на умови формування економічної рівноваги. Модель економічної рівноваги за методом «витрати — випуск». Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції». Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Платіжний баланс: макроекономічне значення, основні статті й структура. Валютний курс і його різновиди. Еволюція валютної системи. Мультиплікатор видатків у відкритій економіці. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Реальний валютний курс і умови торгівлі. Двосторонній і багатосторонній валютний курс. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Гранична схильність до імпорту. Чинники, що впливають на чистий експорт. Функція чистого експорту. Вплив чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

Розділ 3. Економіка підприємства

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

Поняття підприємства, місія, цілі і завдання його створення. Правове забезпечення підприємництва. Правові засади функціонування підприємств. Еволюція теорій економіки підприємства. Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Типи професійної підприємницької діяльності та їх особливості. Виробнича та посередницька діяльність. Підприємницькі договори (контракти, угоди): структура і порядок їх укладання. Соціально-економічна роль і значення підприємництва в структурі ринкової економіки. Формування підприємницького середовища. Активізація підприємницької діяльності в Україні.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств та їх характеристика. Об'єднання підприємств. Тенденції розвитку підприємств та їх об'єднань в сучасних умовах.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

Поняття, компоненти та моделі ринкового середовища функціонування підприємств та організацій. Характеристика складових макро- та мікросередовища підприємства. Технологія використання PEST-аналізу для оцінювання факторів макросередовища підприємства.

Тема 4. Структура та управління підприємством

Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства та її види. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація, контроль як основні функції управління підприємствами. Принципи та методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Типи організаційних структур управління.

Тема 5. Ринок і продукція

Поняття маркетингу, його концепції та різновиди. Принципи, задачі та функції маркетингу. Фактори макро- і мікросередовища маркетингу. Загальна сутнісна характеристика продукції, її класифікація й вимірники обсягу. Алгоритм формування та управління товарним асортиментом. Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Загальні специфічні чинники ціноутворення. Основні методи встановлення ціни. Сутність та різновиди цінової політики підприємства. Технологія розроблення цінової стратегії підприємства.

Тема 6. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому. Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування. Методологічні основи планування. Методи планування діяльності та розвитку підприємства. Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Бізнес-планування: сутність і призначення, стадії формування. Тактичне планування діяльності підприємства. Відмінність тактичного планування від стратегічного. Оперативне планування поточної діяльності: суть і завдання. Розробка оперативних планів та графіків виробництва. Виробнича програма підприємства та основні її завдання. Формування вартісних показників виробничої програми. Схема формування виробничої програми підприємства, її ресурсне обґрунтування.

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття персоналу. Категорії персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Поняття оплати праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Форми та системи оплати праці. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту.

Тема 8. Капітал підприємства

Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів підприємства. Класифікація основних фондів. Структура основних фондів та її види. Оцінювання вартості основних фондів. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних фондів. Амортизація основних фондів та методи її нарахування. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. Сутнісна характеристика оборотних коштів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Елементний склад оборотних фондів підприємства. Нормовані й ненормовані оборотні кошти. Визначення сукупного нормативу оборотних коштів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних фондів підприємства. Змістова характеристика матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення. Розрахунок потреби в матеріалах. Запаси матеріалів та їх регулювання. Оптимізація партій поставки матеріалів.

Тема 9. Інвестиції підприємства

Сутність і характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу суб'єктів господарювання. Класифікація інвестицій підприємства. Джерела формування реальних інвестицій. Технологічна й відтворювальна

структура капітальних вкладень, тенденції її зміни у часі. Роль фінансових інвестицій у системі господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску та обігу. Державне регулювання та масштаби обігу цінних паперів в Україні.

Тема 10. Інноваційна діяльність підприємства

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства та принципи її формування. Стратегія інноваційного розвитку підприємства: суть і види.

Тема 11. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Основні показники рівня розвитку техніко-технологічної бази підприємства. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності підприємства. Баланс виробничих потужностей. Форми розвитку і трансформації техніко-технологічної бази підприємства. Сутність та соціально-економічне значення застосування різних форм організації виробництва. Об'єктивна необхідність, сутність і тенденції розвитку диверсифікації виробництва.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Розділ 1. Мікроекономіка

1. Модель попиту: функція, графік, фактори впливу.
2. Модель пропозиції: функція, графік, фактори впливу.
3. Ринкова рівновага та механізм її встановлення.
4. “Паукоподібна модель” як динамічна модель ринкової рівноваги.
5. Цінова еластичність попиту і пропозиції.
6. Корисність. Закон спадної граничної корисності.
7. Споживацькі переваги та криві байдужості.
8. Гранична норма заміщення.
9. Реакція споживача на зміну доходу. Крива “дохід-споживання”. Криві Енгеля.
10. Ефект доходу та ефект заміщення за Дж. Хиксом та за Є. Слуцьким. Парадокс Гіфена.
11. Виробнича функція та її види.
12. Ізокванта та її особливості. Гранична норма технологічного заміщення.
13. Ефект масштабу виробництва.
14. Концепція витрат виробництва.
15. Види витрат виробництва. Функція витрат.
16. Ізокоста та її властивості.
17. Рівновага виробника.
18. Теорія ринкових структур.
19. Основні риси ринку досконалої конкуренції.
20. Правила максимізації прибутку фірмою.
21. Ефективність конкурентного ринку.
22. Характерні особливості чистої монополії. Ціноутворення монополії.
23. Максимізація прибутку монополістом у короткостроковому та довгостроковому періоді.
24. Основні риси олігополії. Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.
25. Теорія граничної продуктивності та попит на ресурси.
26. Правило мінімізації витрат та максимізації прибутку при використанні ресурсів.

27. Ціноутворення на ринку ресурсів.
28. Ринок землі та його особливості. Сутність та механізм формування економічної ренти.
29. Позичковий відсоток як дохід на фактор капіталу.
30. Економічний та нормальний прибуток.

Розділ 2. Макроекономіка

1. Макроекономіка як наука, її головна проблема та завдання.
2. Об'єкт та предмет макроекономіки.
3. Сфери дослідження і функції макроекономіки.
4. Макроекономіка та економічна політика. Види економічної політики.
5. Валовий випуск (ВВ) та валовий внутрішній продукт (ВВП).
6. Методи обчислення ВВП.
7. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП.
8. Зайнятість і безробіття. Рівень безробіття. Види безробіття.
9. Неокласична та кейнсіанська теорія ринку праці.
10. Сукупний попит.
11. Сукупна пропозиція.
12. Базова модель економічної рівноваги.
13. Механізм грошового ринку: попит на гроші та пропозиція грошей.
14. Процентна ставка: сутність та види.
15. Причини та наслідки інфляції.
16. Сутність та види інфляції.
17. Функції і графіки споживання та заощадження.
18. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження.
19. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають.
20. Проста інвестиційна функція.
21. Рецесійний та інфляційний розриви в економіці.
22. Основні засади теорії економічного зростання.
23. Джерела та темпи економічного зростання.
24. Сутність та структура економічного циклу. Основні теорії економічного циклу.
25. Дискреційна фіскальна політика.
26. Фіскальна політика та державний бюджет.
27. Монетарна політика та її види.
28. Валютний курс та методика його обчислення.
29. Валютні системи в розвитку.
30. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку.

Розділ 3. Економіка підприємства

1. Поняття підприємства, цілі і завдання його створення.
2. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств та їх характеристика.
3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.
4. Поняття організаційної структури управління виробництвом і фактори, що її визначають.
5. Основні форми організаційних структур управління виробництвом.
6. Поняття, класифікація і структура основних фондів.
7. Знос та форми відтворення основних фондів підприємства.
8. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.
9. Сутність, склад та класифікація оборотних засобів підприємства.
10. Матеріальні ресурси підприємства та показники їх використання.
11. Персонал підприємства, його склад і структура.
12. Поняття, функції та форми оплати праці.
13. Поняття продуктивності праці та чинники її зростання.
14. Планування діяльності підприємства як функція управління.
15. Стратегічне планування діяльності підприємства.
16. Виробнича потужність підприємства та її види.
17. Основні форми та методи організації виробництва.
18. Виробнича програма підприємства та основні її завдання.
19. Поняття якості продукції. Показники якості продукції.
20. Витрати підприємства та їх характеристика.
21. Собівартість продукції та її планування.
22. Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах.
23. Сутність інвестицій, їх види та характеристика.
24. Характеристика капітальних вкладень підприємства.
25. Види інновацій та критерії їх класифікації.
26. Характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів.
27. Поняття та визначення рівня конкурентоспроможності продукції підприємств на ринку.
28. Санація підприємств. Суть механізму санації та її цілі.
29. Антикризова діяльність і банкрутство підприємств. Причини й симптоми банкрутства.
30. Економічна безпека підприємства. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розділ 1. Мікроекономіка

1. Мікроекономіка: навч. посібник / ред. С.І. Архієреєв, Н.Б. Решетняк. – Харків: НТУ "ХПІ", 2013. – 160 с.
2. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
3. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 134 с.
4. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
5. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – К. : ЦУЛ, 2008. – 438 с.
6. Пилипенко В. В. Мікроекономіка / В. В. Пилипенко. – Суми : ТОВ "Мрія", 2007. – 284 с.
7. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. — Л. : Апріорі, 2020.— Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.
11. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.

Розділ 2. Макроекономіка

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн./ С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн.1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка . – 567с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. – Кн..1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / Авт.кол.:

- С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін..- 4-те вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2023. - 723 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник // За ред. С.Панчишина, і П.Островерха. Книга 2. – К. : Знання, 2010. – 440с.
 4. Круш П. В. Макроекономіка та її регулювання: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 424 с.
 5. Макроекономіка: Навч. посібник / за заг.ред. Гупала О.Г. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010.
 6. Міжнародна макроекономіка. Навч. посіб. Видання 3-те перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.
 7. Приходько В.П., Шинкар В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2014. – 248 с.
 8. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2017. – 703 с
 9. Гронтковська Т. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.
 10. Савченко А.Г. Макроекономіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення. дисц. – К.: КНЕУ, 2016.

Розділ 3. Економіка підприємства

1. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 1. Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с.11.
2. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Том 2.- Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. –Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 623 с.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
4. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге видання. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
5. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
6. Управління персоналом та економіка праці / М.І. Погорелов, П.Г. Перерва, С.М. Погорелов, О.П. Косенко та ін. // Навчальний посібник / За ред. проф. Погорелова М.І., проф. Перерви П.Г., доц. Погорелова С.М., доц. Косенко О.П. –Х.: «Щедра садиба плюс», 2015.-521с
7. Економіка підприємства: підручник для вищої школи / За заг. ред. Л. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.

8. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
9. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О. Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
10. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
11. Яркіна Н. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.
12. Загірняк М.В., Перерва П.Г., Маслак О.І. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина 1. Кременчук, 2015. 736 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Організація вступного випробовування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію НТУ «ХП». До участі у вступних випробовуваннях допускаються кандидати, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством, зокрема Правил прийому до НТУ «ХП».

Для проведення випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробовування ухвалюється рішенням приймальної комісії. Для проведення вступного випробовування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії.

Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до НТУ «ХП».

Абітурієнту необхідно по кожному завданню дати обґрунтовану відповідь. На виконання завдань відводиться 2 академічні години (90 хвилин).

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтинг оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначен ня	Національ на оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання вможуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень ; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ № 4 від 23 квітня 2024р.

Заступник голови вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Гарант ОП «Економіка»

Тетяна КОБЄЛЄВА

Облік, аудит і оподаткування

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітня програма «Фінанси і банківська справа» та спеціальністю 071 «Обліку і оподаткування», освітня програма «Облік, аудит і оподаткування».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів та одночасно відображає вимоги до майбутніх студентів, визначених у стандартах вищої освіти магістерського рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що здобувач вищої освіти повинен:

знати: основи теорії фінансів, фінансів підприємств, банківської системи, фінансового ринку;

вміти: приймати оптимальні обґрунтовані рішення щодо використання фінансів у реалізації економічної політики різноманітних суб'єктів господарювання (у т.ч. банківських установ) як в межах національної економіки так і на міжнародному рівні та ін.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника рівня освіти бакалавр і включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Фінансова звітність підприємств за НП(С)БО
2. Фінансовий аналіз
3. Оподаткування
4. Бюджетна система
5. Податкова система
5. Фінансовий облік за НП(С)БО
6. Управлінській облік
7. Фінанси підприємств
8. Банки та банківська справа
9. Страхування та страхова справа

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається

«Положенням про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Голова робочої групи (гарант програми) – Тетяна НАЗАРОВА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів.

Члени робочої групи:

1. Олександр МАНОЙЛЕНКО – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і фінансів.
2. Ольга МАЩЕНКО – доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів.

РОЗДІЛИ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НП(С)БО

Тема 1. Загальні вимоги до фінансової звітності

Регулювання фінансової звітності в Україні. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.

Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.

Тема 4. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Загальна характеристика Звіту про фінансові результати. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Визначення економічних елементів операційних витрат. Розрахунок прибутку на акцію.

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

1. Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів. Структура Звіту про рух грошових коштів. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу

Зміст, мета та завдання фінансового аналізу. Предмет та мета фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Методи та прийоми фінансового аналізу. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз

Тема 2. Фінансова звітність та фінансова інформація

Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам. Балансовий звіт підприємства. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства. Звіт про рух грошових коштів підприємства. Звіт про власний капітал підприємства

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин. Аналіз джерел майна підприємства. Аналіз ефективності використання майна підприємства

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства. Джерела формування оборотних коштів підприємства. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства. Аналіз складу та структури власного капіталу. Аналіз складу та структури залученого капіталу. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості. Аналіз рентабельності капіталу. Оцінка вартості капіталу

Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Аналіз платоспроможності підприємства. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Суть фінансової стійкості підприємства. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 8. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня беззбитковості підприємства. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства. Сутність та показники рентабельності підприємства. Факторний аналіз рентабельності підприємства. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства

Тема 9. Аналіз ймовірності банкрутства підприємств

Поняття та види банкрутства. Причини і наслідки банкрутства. Методи підходи до діагностики банкрутства. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Еволюція теорії оподаткування. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку. Сутність та функції податків. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати. Податкова система держави. Податкове законодавство. Роль та сфера дії Податкового кодексу України. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи. Класифікація податків. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна). Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування. Особливості податкової системи України. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.

Тема 2. Податок на додану вартість

Соціально-економічну сутність податку на додану вартість (ПДВ). Нормативно-правове регулювання ПДВ в Україні. Переваги та недоліки ПДВ. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ. Поняття бюджетного відшкодування. Об'єкт оподаткування ПДВ. Ставки ПДВ. Податкова накладна з ПДВ. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.

Тема 3. Акцизний податок і мито

Призначення акцизного оподаткування. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податком. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами. Мито: суть та особливості застосування. Митна вартість. Преференційні ставки мита. Види мита, які застосовуються в Україні. Операції, які звільняються від сплати мита.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Система загальнодержавного соціального страхування в Україні. Поняття та

призначення ЄСВ. Нормативно-правове регулювання ЄСВ. Платники ЄСВ. Ставки ЄСВ. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Виплати, на які не нараховується ЄСВ. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ. Мінімальний страховий внесок. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Сутність і призначення податку на прибуток. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток. Платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Податкові різниці. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір

Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО. Платники ПДФО. Податкові агенти. Об'єкт оподаткування ПДФО. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.

Платники військового збору. Об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору. Порядок розрахунку військового збору. Механізм сплати військового збору.

Тема 7. Природно-ресурсні податки та платежі

Структуру природно-ресурсних платежів. Платники та податкові агенти екологічного податку. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища. Порядок обчислення екологічного податку. Ставки екологічного податку. Наслідки від впровадження екологічного податку.

Структура рентної плати. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

Тема 8. Інші прямі податки і збори

Особливості місцевого оподаткування. Місцеві податки і збори. Принципи місцевого оподаткування. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком. Ставка транспортного податку. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування. Земельний податок в Україні. Ставки земельного податку. Строки сплати земельного податку фізичні особи. Строки сплати орендної плати за землю. Пільги з плати за землю.

Тема 10. Спрощена система оподаткування

Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування. База оподаткування єдиним податком. Групи платників єдиного податку. Ставка єдиного податку. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.

Тема 11. Адміністрування податків, зборів, платежів

Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів. Податкові перевірки в системі податкового контролю. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РОЗДІЛ 4. БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету

Економічна природа та сутність бюджету. Призначення та роль бюджету. Бюджетна політика як складова фінансової політики. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2 Бюджет як основний фінансовий план держави

Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану. Бюджет як розпис доходів і видатків. Бюджетне планування та прогнозування. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Принципи і методи бюджетного планування.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки. Концепції збалансування бюджету. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету. Види державного та місцевого боргу.

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Поняття та основи бюджетного устрою. Принципи бюджетного устрою. Бюджетна система України, її склад та структура. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація та її складові.

Тема 5. Бюджетний процес

Сутність бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи та джерела формування доходів бюджету. Склад, види і структура доходів бюджету України. Податкові та неподаткові надходження бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету

Склад, види і структура видатків бюджету України. Економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 8. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення. Державний борг, його структура. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 9. Організація податкової системи

Сутність та організація податкової системи. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Структура податкової системи України. Наукові основи побудови податкової системи. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування. Методи, види і джерела формування державних доходів. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування. Розрахунок податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження в Україні. Оцінка ефективності податкової системи.

Тема 10. Податкова політика

Сутність податкової політики та напрями її проведення. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Види і форми реалізації податкової політики. Критерії ефективності податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.

Тема 11. Державна податкова служба України

Основні етапи становлення Державної податкової служби України. Основні

завдання та функції Державної податкової служби України. Структура Державної податкової служби України. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України. Апарат Державної податкової служби України.

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ЗА НП(С)БО

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні

Тема 2. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням. Облік касових операцій. Облік безготівкових операцій. Облік операцій в іноземній валюті.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Основи обліку дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби». Відображення в обліку руху основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку. Відображення в обліку руху нематеріальних активів. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів. Поліпшення нематеріальних активів.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Сутність фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Тема 7. Облік запасів

Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси». Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Оцінка вибуття запасів.

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Облік палива на підприємстві. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції. Первинний облік готової продукції Аналітичний облік готової продукції.

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Визнання та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).

Тема 10. Облік витрат виробництва

Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку. Методи обліку витрат. Способи та процедури калькулювання. Бухгалтерський облік прямих витрат. Облік і розподіл загальнопромислових витрат.

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Власний капітал підприємства та його складові частини. Облік статутного капіталу та його змін. Облік неоплаченого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Тема 12. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

Класифікація та визнання доходів. Класифікація та визнання витрат. Визначення та облік фінансових результатів. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності.

Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань. Облік поточних зобов'язань.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Облік довгострокових зобов'язань. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Системи та форми оплати праці в Україні. Кадрова документація на підприємстві. Облік використання робочого часу на підприємстві. Облік виробітку. Фонд оплати праці та його складові. Облік розрахунків по оплаті праці. Облік інших виплат і платежів на підприємстві. Облік відпусток. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Система оподаткування в Україні, її характеристика. Класифікація податків і зборів. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах. Податок з прибутку підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Місцеві податки і збори. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи та функції управлінського обліку. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Основні принципи класифікацій витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Поведінка витрат залежно від їх класифікації. Методи визначення функції витрат

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Мета і сутність калькулювання витрат. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Облік і калькулювання за замовленнями. Облік і калькулювання за процесами.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Калькулювання по змінним витратам. Маржинальний дохід. Моделі калькулювання по змінним витратам. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.

Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост». Особливості калькулювання за нормативним методом. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.

Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Концепція центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Трансфертне ціноутворення

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Спільні риси з фінансовим та податковим обліком. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Фінанси підприємств, сутність, функції, організація

Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика. Фінансові ресурси (кошти) підприємств. Функції фінансів підприємств. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств. Регулювання та організація фінансової діяльності.

Тема 2. Необоротні активи підприємств: формування та оцінка

Поняття та склад майнового потенціалу підприємства. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.

Тема 3. Оборотні активи підприємств: формування та оцінка

Загальна характеристика й умови формування оборотних активів. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів. Політика формування активів підприємства. Визначення потреби в окремих видах активів. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.

Тема 4. Капітал підприємства

Сутність і склад капіталу підприємства. Характеристика власного капіталу, його склад. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.

Тема 5. Оптимізація структури капіталу підприємства

Джерела фінансування активів підприємства. Політика формування фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.

Тема 6. Кредитування підприємств

Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами. Види та порядок банківського кредитування. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитних відносин.

Тема 7. Ефективність використання кредитних ресурсів

Обґрунтування політики кредитування підприємств. Визначення потреби у кредитуванні. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

Тема 8. Доходи, витрати та фінансові результати підприємств

Доходи підприємств. Джерела формування доходів підприємств. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств. Класифікація витрат підприємства. Методи розподілу витрат на постійні й змінні.

Тема 9. Прибутки підприємств

Формування та розподіл прибутку підприємств. Напрями використання прибутку. Оподаткування та податкова політика підприємств.

Тема 10. Грошовий оборот. Організація грошових розрахунків.

Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РОЗДІЛ 8. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 5. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований). Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 6. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 7. Банківська система: суть, типи, принципи та функції

Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни. Принципи побудови та типи банківських систем. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.

Тема 8. Центральний банк у банківській системі країни

Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції. Національний банк України. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.

Тема 9. Банківський нагляд та регулювання банківської діяльності

Регулювання банківської системи: суть, механізм. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду. Регулювання діяльності банків в Україні.

Тема 10. Комерційні банки як провідні суб'єкти банківської системи та фінансового посередництва

Сутність поняття «банк». Види комерційних банків. Функції банків. Види банківських операцій.

Тема 11. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Організація грошових розрахунків у національному господарстві. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових операцій. Міжбанківські розрахунки.

Тема 12. Банківські ресурси як основа функціонування банку

Суть ресурсів банку та їх структура. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції. Операції по залученню та запозиченню коштів.

Тема 13. Особливості проведення активних операцій банків

Активи банку та активні операції: призначення, відмінності. Банківський кредит. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.

Тема 14. Операції банків з цінними паперами

Поняття та види банківських інвестицій. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.

Тема 15. Фінансовий аналіз та звітність діяльності банків

Сутність та форми фінансової звітності банку. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків. Аналіз фінансового стану банків.

Тема 16. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність і форми страхового захисту. Витоки страхування. Сутність страхування як економічної категорії. Суб'єкти та об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Системи страхування.

Тема 17. Класифікація страхування

Класифікація страхування за різними ознаками. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.

Тема 18. Страховий ринок

Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування. Структура страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхові посередники та професіонали страхового ринку. Товариства взаємного страхування. Об'єднання страховиків та їх функції. Маркетинг і реклама страхових послуг. Реалізація страхових послуг. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.

Тема 19. Актуарні розрахунки у страхуванні

Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків. Показники страхової статистики.

Тема 20. Визначення страхових тарифів

Математичні основи обчислення тарифних ставок. Склад і структура побудови страхових тарифів. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя. Види страхових внесків (премій, платежів). Визначення тарифів за договорами загального страхування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1 ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЗА НП(С)БО

1. Регулювання фінансової звітності в Україні.
2. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності.
3. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.
4. Призначення балансу та його структура.
5. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів.
6. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів.
7. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань.
8. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань.
9. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.
10. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати.
11. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати.
12. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.
13. Визначення економічних елементів операційних витрат.
14. Розрахунок прибутку на акцію.
15. Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів.
16. Структура Звіту про рух грошових коштів.
17. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів.
18. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом.
19. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
2. Звітність підприємства : навч. посібник / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. Дніпро : ННІ «ПБТ» УДУНТ, 2022. 208 с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зм. ред. від 01.01.2024) Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text>
4. Національні стандарти бухгалтерського обліку: Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
5. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – 2-ге вид., доп. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 144 с.

2 ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

1. Зміст, мета та завдання фінансового аналізу.
2. Предмет та мета фінансового аналізу.
3. Види фінансового аналізу.
4. Методи та прийоми фінансового аналізу.
5. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз.
6. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.
7. Балансовий звіт підприємства.
8. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства.
9. Звіт про рух грошових коштів підприємства.

10. Звіт про власний капітал підприємства.
11. Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин.
12. Аналіз джерел майна підприємства.
13. Аналіз ефективності використання майна підприємства.
14. Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства.
15. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства.
16. Джерела формування оборотних коштів підприємства.
17. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.
18. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства.
19. Аналіз складу та структури власного капіталу.
20. Аналіз складу та структури залученого капіталу.
21. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості.
22. Аналіз рентабельності капіталу.
23. Оцінка вартості капіталу
24. Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства.
25. Аналіз ліквідності балансу підприємства.
26. Аналіз платоспроможності підприємства.
27. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
28. Суть фінансової стійкості підприємства.
29. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства.
30. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства.
31. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства.
32. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства.
33. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.
34. Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства.
35. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства.
36. Аналіз рівня безбитковості підприємства.
37. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
38. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства.
39. Сутність та показники рентабельності підприємства.
40. Факторний аналіз рентабельності підприємства.
41. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства.
42. Поняття та види банкрутства.
43. Причини і наслідки банкрутства.
44. Методи підходи до діагностики банкрутства.
45. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів.
46. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. Теорія та практика: навчальний посібник. К.:ЦУЛ, 2019. 328 с.
2. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 336 с.
3. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. Ч1. 434 с.
4. Фінансовий аналіз : навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
5. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К. : Кондор, 2020. 277 с.

3 ОПОДАТКУВАННЯ

1. Еволюція теорії оподаткування.
2. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку.
3. Сутність та функції податків.
4. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати.
5. Податкова система держави.
6. Податкове законодавство.
7. Роль та сфера дії Податкового кодексу України.
8. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи.
9. Класифікація податків.
10. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків.
11. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна).
12. Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування.
13. Особливості податкової системи України.
14. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання.
15. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.
16. Соціально-економічну сутність податку на додану вартість.
17. Нормативно-правове регулювання податку на додану вартість в Україні.
18. Переваги та недоліки податку на додану вартість.
19. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ.
20. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ.
21. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет.
22. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ.
23. Поняття бюджетного відшкодування.
24. Об'єкт оподаткування ПДВ.
25. Ставки ПДВ.
26. Податкова накладна з ПДВ.
27. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура.
28. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.
29. Призначення акцизного оподаткування.
30. Об'єкти оподаткування акцизним податком.
31. База оподаткування акцизним податком.
32. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами.
33. Мито: суть та особливості застосування.
34. Митна вартість.
35. Преференційні ставки мита.
36. Види мита, які застосовуються в Україні.
37. Операції, які звільняються від сплати мита.
38. Система загальнодержавного соціального страхування в Україні.
39. Поняття та призначення ЄСВ.
40. Нормативно-правове регулювання ЄСВ.
41. Платники ЄСВ.
42. Ставки ЄСВ.
43. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати.
44. Виплати, на які не нараховується ЄСВ.
45. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ.
46. Мінімальний страховий внесок.

47. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.
48. Сутність і призначення податку на прибуток.
49. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток.
50. Платники податку на прибуток.
51. Об'єкт оподаткування податком на прибуток.
52. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення.
53. Податкові різниці.
54. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці.
55. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів.
56. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.
57. Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО.
58. Платники податку на доходи фізичних осіб.
59. Податкові агенти.
60. Об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб.
61. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО.
62. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки.
63. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.
64. Платники військового збору.
65. Об'єкти та база оподаткування військовим збором.
66. Ставки військового збору.
67. Порядок розрахунку військового збору.
68. Механізм сплати військового збору.
69. Структуру природно-ресурсних платежів.
70. Платники та податкові агенти екологічного податку.
71. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища.
72. Порядок обчислення екологічного податку.
73. Ставки екологічного податку.
74. Наслідки від впровадження екологічного податку.
75. Структура рентної плати.
76. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.
77. Особливості місцевого оподаткування.
78. Місцеві податки і збори.
79. Принципи місцевого оподаткування.
80. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
81. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
82. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування.
83. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком.
84. Ставка транспортного податку.
85. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування.
86. Земельний податок в Україні.
87. Ставки земельного податку.
88. Строки сплати земельного податку фізичні особи.
89. Строки сплати орендної плати за землю.
90. Пільги з плати за землю.
91. Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування.
92. База оподаткування єдиним податком.

93. Групи платників єдиного податку.
94. Ставка єдиного податку.
95. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку.
96. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування.
97. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп.
98. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.
99. Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів.
100. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів.
101. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах.
102. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах.
103. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів.
104. Податкові перевірки в системі податкового контролю.
105. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Варналій З. С. Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. – К.: Знання України, 2019. – 567 с.
2. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. К.: Акцент ПП. 2018. 464 с.
3. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т. В. Давидюк [та ін.] ; заг. ред. Т. В. Давидюк ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 607 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52695>.

4 БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

1. Економічна природа та сутність бюджету.
2. Призначення та роль бюджету.
3. Бюджетна політика як складова фінансової політики.
4. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.
5. Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану.
6. Бюджет як розпис доходів і видатків.
7. Бюджетне планування та прогнозування.
8. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники.
9. Принципи і методи бюджетного планування.
10. Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки.
11. Концепції збалансування бюджету.
12. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету.
13. Види державного та місцевого боргу.
14. Поняття та основи бюджетного устрою.
15. Принципи бюджетного устрою.
16. Бюджетна система України, її склад та структура.
17. Принципи побудови бюджетної системи.
18. Бюджетна класифікація та її складові.
19. Сутність бюджетного процесу.
20. Організація бюджетного процесу.
21. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій.

22. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.
23. Методи та джерела формування доходів бюджету.
24. Склад, види і структура доходів бюджету України.
25. Податкові та неподаткові надходження бюджету.
26. Склад, види і структура видатків бюджету України.
27. Економічна сутність видатків бюджету.
28. Класифікація видатків бюджету.
29. Бюджетне фінансування.
30. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура.
31. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.
32. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.
33. Видатки бюджету на оборону та управління.
34. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
35. Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин.
36. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення.
37. Державний борг, його структура.
38. Обслуговування державного боргу.
39. Управління державним боргом.
40. Сутність та організація податкової системи.
41. Принципи побудови та організації системи оподаткування.
42. Структура податкової системи України.
43. Наукові основи побудови податкової системи.
44. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування.
45. Методи, види і джерела формування державних доходів.
46. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту.
47. Критерії оптимального оподаткування.
48. Розрахунок податкового навантаження.
49. Оптимізація податкового навантаження в Україні.
50. Оцінка ефективності податкової системи.
51. Сутність податкової політики та напрями її проведення.
52. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки.
53. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики.
54. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики.
55. Види і форми реалізації податкової політики.
56. Критерії ефективності податкової політики.
57. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин.
58. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.
59. Основні завдання та функції Державної податкової служби України.
60. Структура Державної податкової служби України.
61. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України.
62. Апарат Державної податкової служби України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В. Податкова система : навчальний посібник. Київ в: Центр учбової літератури, 2019. 412 с.
2. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К. : Знання України, 2019. 567 с.
3. Тарангул Л.Л. Планування податкових надходжень в Україні : теорія і практика : монографія. Ірпінь: НУДПСУ, 2019. 339 с.

4. Податкова система : Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. Та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
5. Податкова система : практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / За заг. ред. В.Ю. Захарченка. К. : Юрінком Інтер, 2020. 368 с.
6. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
7. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. – 332 с.
8. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.
9. Луніна І. О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агентство», 2019. 304 с.
10. Бюджетна система : підручник / І. В. Алексеєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. —Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

5 ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

1. Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.
2. Облікова політика підприємства.
3. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні
4. Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням.
5. Облік касових операцій.
6. Облік безготівкових операцій.
7. Облік операцій в іноземній валюті.
8. Основи обліку дебіторської заборгованості.
9. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.
10. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.
11. Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби».
12. Відображення в обліку руху основних засобів.
13. Облік амортизації основних засобів.
14. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.
15. Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади.
16. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку.
17. Відображення в обліку руху нематеріальних активів.
18. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів.
19. Поліпшення нематеріальних активів.
20. Сутність фінансових інвестицій.
21. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
22. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості.
23. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.
24. Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси».
25. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів.
26. Оцінка вибуття запасів.
27. Облік палива на підприємстві.
28. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції.
29. Первинний облік готової продукції.
30. Аналітичний облік готової продукції.

31. Визнання та оцінка фінансових інвестицій.
32. Облік поточних фінансових інвестицій.
33. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).
34. Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку.
35. Методи обліку витрат.
36. Способи та процедури калькулювання.
37. Бухгалтерський облік прямих витрат.
38. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.
39. Власний капітал підприємства та його складові частини.
40. Облік статутного капіталу та його змін.
41. Облік неоплаченого капіталу.
42. Облік пайового капіталу.
43. Облік додаткового капіталу.
44. Облік резервного капіталу.
45. Облік вилученого капіталу.
46. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
47. Облік цільового фінансування та цільових надходжень.
48. Класифікація та визнання доходів.
49. Класифікація та визнання витрат.
50. Визначення та облік фінансових результатів.
51. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності.
52. Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій.
53. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.
54. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами.
55. Облік розрахунків з учасниками.
56. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань.
57. Облік поточних зобов'язань.
58. Облік довгострокових зобов'язань.
59. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.
60. Системи та форми оплати праці в Україні.
61. Кадрова документація на підприємстві.
62. Облік використання робочого часу на підприємстві.
63. Облік виробітку.
64. Фонд оплати праці та його складові.
65. Облік розрахунків по оплаті праці.
66. Облік інших виплат і платежів на підприємстві.
67. Облік відпусток.
68. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.
69. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брік С. В. Фінансовий облік I: теорія та практика : навч. посіб. для студентів денної та заоч. форм навч. спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та 241 «Готельно-ресторанна справа» / С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Харків : НТУ «ХП», 2018. - 158 с.
2. Височан О. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : Сорока Т. Б., 2017. – 450 с.
3. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]; Західноукр. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Тернопіль : ЗУНУ, 2020. - 481 с.

4. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : практикум / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 96 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53328>.

5. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2020. – 156 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607>

6 УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток.
2. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку.
3. Принципи та функції управлінського обліку.
4. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.
5. Основні принципи класифікацій витрат.
6. Класифікація витрат за напрямками обліку
7. Поведінка витрат залежно від їх класифікації.
8. Методи визначення функції витрат
9. Мета і сутність калькулювання витрат.
10. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.
11. Облік і калькулювання за замовленнями.
12. Облік і калькулювання за процесами.
13. Калькулювання по змінним витратам.
14. Маржинальний дохід.
15. Моделі калькулювання по змінним витратам.
16. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.
17. Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост».
18. Особливості калькулювання за нормативним методом.
19. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.
20. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».
21. Аналіз чутливості прибутку.
22. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту.
23. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».
24. Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень.
25. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень.
26. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.
27. Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.
28. Сутність бюджетування та його організація.
29. Складання та взаємоузгодження бюджетів.
30. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.
31. Концепція центрів відповідальності.
32. Оцінка діяльності центрів витрат.
33. Оцінка діяльності центрів доходу.
34. Трансфертне ціноутворення.
35. Спільні риси з фінансовим та податковим обліком.
36. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В., Малюга Н. М., Чижевська Л. В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»

вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 480 с.

2. Гончаренко О.О., Давидюк Т.В., Саюн А.О., Рогова Н.В. Управлінський облік: навч. Посібник. К. : УБС НБУ, 2014. 415 с.

3. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1: Навчальний посібник для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» / Колектив авторів. За ред. проф. Мардус Н. Ю. Харків : НТУ «ХП», 2022. 523 с.

4. Управлінський облік : навч. посіб. /О.М.Брадул, В. А. Шепелюк, Л. Я. Шевченко, П. Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. Кривой Ріг. : 2017. 113 с.

5. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астроя» 2018. – 250 с.

6. Управлінський облік : підручник / В. С. Лень. 2-е вид., випр. Київ : Каравела, 2017. 260 с.

7. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія / О. Л. Михальська, В. Г. Швець ; КНУ. Київ : Кондор, 2019. 224 с.

8. Управлінський облік [Текст] : навч.-практичний посібник / В. П. Шило [та ін.]. - Київ : Кондор, 2012. - 302 с.

9. Управлінський облік. Збірник задач : навчальний посібник / Д. А. Горовий, Т. В. Давидюк, С.М. Кравченко, О.В. Манойленко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 400 с.

10. Управлінський облік : підруч. для вузів / Л. В. Нападовська.- 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.- 648 с.

7 ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

1. Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика.
2. Фінансові ресурси (кошти) підприємств.
3. Функції фінансів підприємств.
4. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств.
5. Регулювання та організація фінансової діяльності.
6. Поняття та склад майнового потенціалу підприємства.
7. Активи підприємства, їх сутність та класифікація.
8. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.
9. Загальна характеристика й умови формування оборотних активів.
10. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів.
11. Політика формування активів підприємства.
12. Визначення потреби в окремих видах активів.
13. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства.
14. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.
15. Сутність і склад капіталу підприємства.
16. Характеристика власного капіталу, його склад.
17. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.
18. Джерела фінансування активів підприємства.
19. Політика формування фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі.
20. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.
21. Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами.
22. Види та порядок банківського кредитування.
23. Комерційне кредитування підприємств.
24. Обґрунтування політики кредитування підприємств.

25. Визначення потреби у кредитуванні.
26. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування.
27. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.
28. Доходи підприємств.
29. Джерела формування доходів підприємств.
30. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств.
31. Класифікація витрат підприємства.
32. Методи розподілу витрат на постійні й зміні.
33. Формування та розподіл прибутку підприємств.
34. Напрями використання прибутку.
35. Оподаткування та податкова політика підприємств.
36. Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація.
37. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств.
38. Безготівкові операції та розрахунки.
39. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с.
2. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
3. Фінанси підприємств: навчальний посібник : практикум / Н.О. Власова, Т.В. П'ятак, Т.І. Кочєтова; за наук. ред. проф. Власової Н.О.– Х.: Світ книг, 2020. – 312 с.
4. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник.: 2-ге вид., перероб. і допов. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
5. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2023. – 327 с.
6. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навчальний посібник - Київ : Центр учбової літератури, 2023. - 352 с.

8 БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

1. Походження, необхідність та сутність грошей.
2. Форми грошей та їх еволюція.
3. Функції грошей.
4. Види грошей та їх характеристика.
5. Роль грошей у системі суспільного відтворення.
6. Характеристика і структура грошового обороту.
7. Форми грошового обороту.
8. Форми безготівкових розрахунків.
9. Грошова маса та її показники.
10. Швидкість обігу грошей.
11. Закон грошового обігу.
12. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
13. Інституційна модель та структура грошового ринку.
14. Механізм функціонування ринку грошей.
15. Механізм формування пропозиції грошей.
16. Грошово-кредитний мультиплікатор.
17. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики.

18. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.
19. Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності.
20. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції.
21. Етапи інфляційних процесів в Україні.
22. Вимірювання інфляції.
23. Соціально-економічні наслідки інфляції.
24. Державне регулювання інфляції.
25. Грошові реформи.
26. Грошова реформа в Україні.
27. Поняття валюти та конвертованість валюти.
28. Валютний ринок та його структура.
29. Види операцій на валютному ринку.
30. Валютний курс: сутність та формування.
31. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований).
32. Валютні системи та валютна політика.
33. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.
34. Світова та міжнародна валютні системи.
35. Необхідність та сутність кредиту.
36. Суб'єкти та об'єкти кредитування.
37. Теорії кредиту.
38. Функції і роль кредиту.
39. Етапи кредитування.
40. Принципи кредитування.
41. Види і форми кредиту.
42. Класифікація кредиту.
43. Характеристика основних видів кредиту.
44. Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни.
45. Принципи побудови та типи банківських систем.
46. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.
47. Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції.
48. Національний банк України.
49. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.
50. Регулювання банківської системи: суть, механізм.
51. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду.
52. Регулювання діяльності банків в Україні.
53. Сутність поняття «банк».
54. Види комерційних банків.
55. Функції банків.
56. Види банківських операцій.
57. Організація грошових розрахунків у національному господарстві.
58. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових операцій.
59. Міжбанківські розрахунки.
60. Суть ресурсів банку та їх структура.
61. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції.
62. Операції по залученню та запозиченню коштів.
63. Активи банку та активні операції: призначення, відмінності.
64. Банківський кредит.
65. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.
66. Поняття та види банківських інвестицій.

67. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів.
68. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.
69. Сутність та форми фінансової звітності банку.
70. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків.
71. Аналіз фінансового стану банків.
72. Необхідність і форми страхового захисту.
73. Сутність страхування як економічної категорії.
74. Суб'єкти та об'єкти страхування.
75. Функції страхування.
76. Принципи страхування.
77. Системи страхування.
78. Класифікація страхування за різними ознаками.
79. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.
80. Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування.
81. Структура страхового ринку.
82. Учасники страхового ринку.
83. Страхові посередники та професіонали страхового ринку.
84. Товариства взаємного страхування.
85. Об'єднання страховиків та їх функції.
86. Маркетинг і реклама страхових послуг.
87. Реалізація страхових послуг.
88. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.
89. Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків.
90. Показники страхової статистики.
91. Математичні основи обчислення тарифних ставок.
92. Склад і структура побудови страхових тарифів.
93. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування.
94. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя.
95. Види страхових внесків (премій, платежів).
96. Визначення тарифів за договорами загального страхування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит : навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
3. Гроші та кредит. Методичні вказівки щодо виконання розрахункового завдання для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків : НТУ «ХП», 2021. 30 с
4. Гроші та кредит. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків: НТУ «ХП», 2021. 88 с.
5. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
6. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.– 3-е видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
7. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. –Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

8. Банківська система : навчальний посібник/ укл: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Фецишин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
9. Стецишин Т. Б. Банківська справа : навчальний посібник / Т. Б. Стецишин, Б. Л. Луців. [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с
10. Банківські операції : навч. посіб. Ушакова О.А. Рівне: НУВГП. 2021. 226 с.
11. Банківська система : навчальний посібник за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с. 4 Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
12. Банківська система : підручник; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
13. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с.
14. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
15. Сосновська О.О. Страхування : навчальний посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. У традиційному розумінні фінансовий аналіз — це:

- а) сукупність методів, прийомів і процедур оцінки результативності й ефективності фінансово-господарської діяльності виробничого підприємства;
- б) спосіб оцінки ліквідності і платоспроможності для прийняття рішень із приводу визнання підприємства банкрутом;
- в) метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської (фінансової) звітності;
- г) система показників, що дають точне і правдиве представлення про можливості функціонування підприємства в найближчому майбутньому.

2. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

3. Бюджетна система України – це:

- а). організація та принципи побудови, функціонування бюджетної системи, взаємозв'язок між окремими ланками
- б) сукупність державного і місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права
- в) організація та здійснення виконання Державного бюджету за доходами
- г) організація та здійснення виконання Державного бюджету за видатками

4. За правовим змістом бюджет – це:

- а). основний фінансовий план держави
- б) Закон України
- г). розпис доходів та видатків
- д). бюджетний розпис

5. Категорія, яка відображає грошові відносини між державою та юридичними й фізичними особами з приводу створення фонду грошових коштів держави та його використання на розширене відтворення – це:

- а). кошторис
- б) бюджет
- в). баланс
- г). бюджетний розпис

6. Основні засоби в балансі відображають:

- а) за первісною вартістю;
- б) переоціненою вартістю;
- в) ліквідаційною вартістю;
- г) залишковою вартістю.

7. Запас міцності – це:

- а) рівень поточної діяльності суб'єкта господарювання, що перевищує точку беззбитковості
- б) співвідношення постійних та змінних витрат підприємства
- в) міра того, наскільки може збільшитись обсяг продажу до точки беззбитковості
- г) співвідношення постійних і змінних витрат, що забезпечує більший відсоток

зростання прибутку, ніж відповідний відсоток зростання обсягу продажу.

8. Бюджет капіталовкладень – це:

- а) план, який гарантує наявність ресурсів для операційних потреб компанії;
- б) план, що встановлює довгострокові цілі компанії, які відображають зовнішні фактори;
- в) план, що координує і повідомляє про планові завдання на майбутній рік усім підрозділам;
- г) план, який оцінює довгострокові потреби компанії в придбанні основних засобів виробничого характеру.

9. Вкажіть, у чому полягає фіскальна функція податків?

- а) забезпечення фінансування та надходження грошових коштів до бюджетів усіх рівнів;
- б) у застосуванні штрафних санкцій до порушників податкового законодавства;
- в) у проведенні перевірок суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) підвищення ставок та розмірів податкових платежів;
- д) у розподілі бюджетних коштів на основні потреби держави.

10. Вкажіть, як поділяються податки залежно від об'єкта оподаткування:

- а) загальнодержавні та місцеві;
- б) прямі і непрямі;
- в) податки на доходи, на майно і на споживання;
- г) податки, що включаються у валові витрати та собівартість, податки, що включаються в ціну товару, податки, що сплачуються з прибутку.

д) розкладні та окладні;

11. Фінансова звітність — це:

- а) узагальнена інформація про діяльність підприємства за визначений проміжок часу;
- б) сукупність звітів, підготовлених внутрішніми службами підприємства, що містять конфіденційну інформацію;
- в) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, власний капітал і рух грошових коштів підприємства за звітний період;
- г) сукупність звітів, що містять аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період.

12. До складу необоротних активів підприємства включають:

- а) нематеріальні активи;
- б) грошові кошти та дебіторську заборгованість;
- в) поточні фінансові вкладення;
- г) незавершене виробництво та виробничі запаси.

13. Чистий оборотний капітал підприємства визначається як:

- а) різниця між короткостроковими зобов'язаннями та поточними активами;
- б) різниця між довгостроковими зобов'язаннями та нематеріальними активами;
- в) різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями;
- г) різниця між поточними активами та довгостроковими зобов'язаннями.

14. Облікова політика – це:

- а) сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;
- б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є

інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

в) надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

г) правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

15. Яка бухгалтерська проводка відповідає операції «Відвантажено готову продукцію покупцю»:

а) Дт 311 Кт 361;

б) Дт 301 Кт 702;

в) Дт 311 Кт 681;

г) Дт 361 Кт 701.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня виражена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
60–63	E	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі	– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ № 4 від 23 квітня 2024р.

Заступник голови вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова фахової атестаційної комісії

Олександр МАНОЙЛЕНКО

Фінанси і банківська справа

АНОТАЦІЯ

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітня програма «Фінанси і банківська справа» та спеціальністю 071 «Обліку і оподаткування», освітня програма «Облік, аудит і оподаткування».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками щодо циклів дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів та одночасно відображає вимоги до майбутніх студентів, визначених у стандартах вищої освіти магістерського рівня.

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що здобувач вищої освіти повинен:

знати: основи теорії фінансів, фінансів підприємств, банківської системи, фінансового ринку;

вміти: приймати оптимальні обґрунтовані рішення щодо використання фінансів у реалізації економічної політики різноманітних суб'єктів господарювання (у т.ч. банківських установ) як в межах національної економіки так і на міжнародному рівні та ін.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника рівня освіти бакалавр і включає зміст навчальних дисциплін професійної підготовки:

1. Фінансова звітність підприємств за НП(С)БО
2. Фінансовий аналіз
3. Оподаткування
4. Бюджетна система
5. Податкова система
5. Фінансовий облік за НП(С)БО
6. Управлінській облік
7. Фінанси підприємств
8. Банки та банківська справа
9. Страхування та страхова справа

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається

«Положенням про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Голова робочої групи (гарант програми) – Тетяна НАЗАРОВА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів.

Члени робочої групи:

1. Олександр МАНОЙЛЕНКО – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і фінансів.
2. Ольга МАЩЕНКО – доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів.

РОЗДІЛИ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НП(С)БО

Тема 1. Загальні вимоги до фінансової звітності

Регулювання фінансової звітності в Україні. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.

Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.

Тема 4. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Загальна характеристика Звіту про фінансові результати. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Визначення економічних елементів операційних витрат. Розрахунок прибутку на акцію.

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

2. Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів. Структура Звіту про рух грошових коштів. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 1. Значення і теоретичні основи фінансового аналізу

Зміст, мета та завдання фінансового аналізу. Предмет та мета фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Методи та прийоми фінансового аналізу. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз

Тема 2. Фінансова звітність та фінансова інформація

Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам. Балансовий звіт підприємства. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства. Звіт про рух грошових коштів підприємства. Звіт про власний капітал підприємства

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин. Аналіз джерел майна підприємства. Аналіз ефективності використання майна підприємства

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства. Джерела формування оборотних коштів підприємства. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства. Аналіз складу та структури власного капіталу. Аналіз складу та структури залученого капіталу. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості. Аналіз рентабельності капіталу. Оцінка вартості капіталу

Тема 6. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Аналіз платоспроможності підприємства. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Суть фінансової стійкості підприємства. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.

Тема 8. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня беззбитковості підприємства. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства. Сутність та показники рентабельності підприємства. Факторний аналіз рентабельності підприємства. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства

Тема 9. Аналіз ймовірності банкрутства підприємств

Поняття та види банкрутства. Причини і наслідки банкрутства. Методи підходи до діагностики банкрутства. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Еволюція теорії оподаткування. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку. Сутність та функції податків. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати. Податкова система держави. Податкове законодавство. Роль та сфера дії Податкового кодексу України. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи. Класифікація податків. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна). Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування. Особливості податкової системи України. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.

Тема 2. Податок на додану вартість

Соціально-економічну сутність податку на додану вартість (ПДВ). Нормативно-правове регулювання ПДВ в Україні. Переваги та недоліки ПДВ. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ. Поняття бюджетного відшкодування. Об'єкт оподаткування ПДВ. Ставки ПДВ. Податкова накладна з ПДВ. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.

Тема 3. Акцизний податок і мито

Призначення акцизного оподаткування. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податком. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами. Мито: суть та особливості застосування. Митна вартість. Преференційні ставки мита. Види мита, які застосовуються в Україні. Операції, які звільняються від сплати мита.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Система загальнодержавного соціального страхування в Україні. Поняття та

призначення ЄСВ. Нормативно-правове регулювання ЄСВ. Платники ЄСВ. Ставки ЄСВ. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати. Виплати, на які не нараховується ЄСВ. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ. Мінімальний страховий внесок. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Сутність і призначення податку на прибуток. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток. Платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Податкові різниці. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

Тема 6. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір

Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО. Платники ПДФО. Податкові агенти. Об'єкт оподаткування ПДФО. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.

Платники військового збору. Об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору. Порядок розрахунку військового збору. Механізм сплати військового збору.

Тема 7. Природно-ресурсні податки та платежі

Структуру природно-ресурсних платежів. Платники та податкові агенти екологічного податку. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища. Порядок обчислення екологічного податку. Ставки екологічного податку. Наслідки від впровадження екологічного податку.

Структура рентної плати. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

Тема 8. Інші прямі податки і збори

Особливості місцевого оподаткування. Місцеві податки і збори. Принципи місцевого оподаткування. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком. Ставка транспортного податку. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування. Земельний податок в Україні. Ставки земельного податку. Строки сплати земельного податку фізичні особи. Строки сплати орендної плати за землю. Пільги з плати за землю.

Тема 10. Спрощена система оподаткування

Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування. База оподаткування єдиним податком. Групи платників єдиного податку. Ставка єдиного податку. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.

Тема 11. Адміністрування податків, зборів, платежів

Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів. Податкові перевірки в системі податкового контролю. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РОЗДІЛ 4. БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету

Економічна природа та сутність бюджету. Призначення та роль бюджету. Бюджетна політика як складова фінансової політики. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2 Бюджет як основний фінансовий план держави

Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану. Бюджет як розпис доходів і видатків. Бюджетне планування та прогнозування. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Принципи і методи бюджетного планування.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки. Концепції збалансування бюджету. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету. Види державного та місцевого боргу.

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Поняття та основи бюджетного устрою. Принципи бюджетного устрою. Бюджетна система України, її склад та структура. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація та її складові.

Тема 5. Бюджетний процес

Сутність бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи та джерела формування доходів бюджету. Склад, види і структура доходів бюджету України. Податкові та неподаткові надходження бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету

Склад, види і структура видатків бюджету України. Економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 8. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення. Державний борг, його структура. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 9. Організація податкової системи

Сутність та організація податкової системи. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Структура податкової системи України. Наукові основи побудови податкової системи. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування. Методи, види і джерела формування державних доходів. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування. Розрахунок податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження в Україні. Оцінка ефективності податкової системи.

Тема 10. Податкова політика

Сутність податкової політики та напрями її проведення. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Види і форми реалізації податкової політики. Критерії ефективності податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.

Тема 11. Державна податкова служба України

Основні етапи становлення Державної податкової служби України. Основні

завдання та функції Державної податкової служби України. Структура Державної податкової служби України. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України. Апарат Державної податкової служби України.

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ЗА НП(С)БО

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні

Тема 2. Облік грошових коштів

Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням. Облік касових операцій. Облік безготівкових операцій. Облік операцій в іноземній валюті.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Основи обліку дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби». Відображення в обліку руху основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку. Відображення в обліку руху нематеріальних активів. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів. Поліпшення нематеріальних активів.

Тема 6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Сутність фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Тема 7. Облік запасів

Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси». Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Оцінка вибуття запасів.

Тема 8. Облік палива та готової продукції

Облік палива на підприємстві. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції. Первинний облік готової продукції Аналітичний облік готової продукції.

Тема 9. Облік поточних фінансових інвестицій

Визнання та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).

Тема 10. Облік витрат виробництва

Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку. Методи обліку витрат. Способи та процедури калькулювання. Бухгалтерський облік прямих витрат. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.

Тема 11. Облік власного капіталу підприємства та цільового фінансування

Власний капітал підприємства та його складові частини. Облік статутного капіталу та його змін. Облік неоплаченого капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Тема 12. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

Класифікація та визнання доходів. Класифікація та визнання витрат. Визначення та облік фінансових результатів. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності.

Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.

Тема 13. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками, інших поточних та короткострокових зобов'язань за розрахунками з банками та іншими позиками

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань. Облік поточних зобов'язань.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень

Облік довгострокових зобов'язань. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Системи та форми оплати праці в Україні. Кадрова документація на підприємстві. Облік використання робочого часу на підприємстві. Облік виробітку. Фонд оплати праці та його складові. Облік розрахунків по оплаті праці. Облік інших виплат і платежів на підприємстві. Облік відпусток. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом по податках і платежах

Система оподаткування в Україні, її характеристика. Класифікація податків і зборів. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах. Податок з прибутку підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Місцеві податки і збори. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи та функції управлінського обліку. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Основні принципи класифікацій витрат. Класифікація витрат за напрямками обліку

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Поведінка витрат залежно від їх класифікації. Методи визначення функції витрат

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Мета і сутність калькулювання витрат. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Облік і калькулювання за замовленнями. Облік і калькулювання за процесами.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Калькулювання по змінним витратам. Маржинальний дохід. Моделі калькулювання по змінним витратам. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.

Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами

Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост». Особливості калькулювання за нормативним методом. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток». Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.

Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Концепція центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат. Оцінка діяльності центрів доходу. Трансфертне ціноутворення

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Спільні риси з фінансовим та податковим обліком. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РОЗДІЛ 7. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Фінанси підприємств, сутність, функції, організація

Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика. Фінансові ресурси (кошти) підприємств. Функції фінансів підприємств. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств. Регулювання та організація фінансової діяльності.

Тема 2. Необоротні активи підприємств: формування та оцінка

Поняття та склад майнового потенціалу підприємства. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.

Тема 3. Оборотні активи підприємств: формування та оцінка

Загальна характеристика й умови формування оборотних активів. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів. Політика формування активів підприємства. Визначення потреби в окремих видах активів. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.

Тема 4. Капітал підприємства

Сутність і склад капіталу підприємства. Характеристика власного капіталу, його склад. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.

Тема 5. Оптимізація структури капіталу підприємства

Джерела фінансування активів підприємства. Політика формування фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.

Тема 6. Кредитування підприємств

Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами. Види та порядок банківського кредитування. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитних відносин.

Тема 7. Ефективність використання кредитних ресурсів

Обґрунтування політики кредитування підприємств. Визначення потреби у кредитуванні. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

Тема 8. Доходи, витрати та фінансові результати підприємств

Доходи підприємств. Джерела формування доходів підприємств. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств. Класифікація витрат підприємства. Методи розподілу витрат на постійні й змінні.

Тема 9. Прибутки підприємств

Формування та розподіл прибутку підприємств. Напрями використання прибутку. Оподаткування та податкова політика підприємств.

Тема 10. Грошовий оборот. Організація грошових розрахунків.

Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РОЗДІЛ 8. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 5. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований). Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 6. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 7. Банківська система: суть, типи, принципи та функції

Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни. Принципи побудови та типи банківських систем. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.

Тема 8. Центральний банк у банківській системі країни

Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції. Національний банк України. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.

Тема 9. Банківський нагляд та регулювання банківської діяльності

Регулювання банківської системи: суть, механізм. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду. Регулювання діяльності банків в Україні.

Тема 10. Комерційні банки як провідні суб'єкти банківської системи та фінансового посередництва

Сутність поняття «банк». Види комерційних банків. Функції банків. Види банківських операцій.

Тема 11. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Організація грошових розрахунків у національному господарстві. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових операцій. Міжбанківські розрахунки.

Тема 12. Банківські ресурси як основа функціонування банку

Суть ресурсів банку та їх структура. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції. Операції по залученню та запозиченню коштів.

Тема 13. Особливості проведення активних операцій банків

Активи банку та активні операції: призначення, відмінності. Банківський кредит. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.

Тема 14. Операції банків з цінними паперами

Поняття та види банківських інвестицій. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.

Тема 15. Фінансовий аналіз та звітність діяльності банків

Сутність та форми фінансової звітності банку. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків. Аналіз фінансового стану банків.

Тема 16. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність і форми страхового захисту. Витоки страхування. Сутність страхування як економічної категорії. Суб'єкти та об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Системи страхування.

Тема 17. Класифікація страхування

Класифікація страхування за різними ознаками. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.

Тема 18. Страховий ринок

Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування. Структура страхового ринку. Учасники страхового ринку. Страхові посередники та професіонали страхового ринку. Товариства взаємного страхування. Об'єднання страховиків та їх функції. Маркетинг і реклама страхових послуг. Реалізація страхових послуг. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.

Тема 19. Актуарні розрахунки у страхуванні

Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків. Показники страхової статистики.

Тема 20. Визначення страхових тарифів

Математичні основи обчислення тарифних ставок. Склад і структура побудови страхових тарифів. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя. Види страхових внесків (премій, платежів). Визначення тарифів за договорами загального страхування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1 ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЗА НП(С)БО

1. Регулювання фінансової звітності в Україні.
2. Мета, види, класифікація та склад фінансової звітності.
3. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.
4. Призначення балансу та його структура.
5. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів.
6. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів.
7. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань.
8. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань.
9. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.
10. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати.
11. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати.
12. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.
13. Визначення економічних елементів операційних витрат.
14. Розрахунок прибутку на акцію.
15. Загальна характеристика Звіту про рух грошових коштів.
16. Структура Звіту про рух грошових коштів.
17. Визначення та оцінка надходження та вибуття грошових коштів.
18. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за прямим методом.
19. Зміст статей Звіту про рух грошових коштів та методика його складання за непрямим методом

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
2. Звітність підприємства : навч. посібник / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова, Т.В. Акімова. Дніпро : ННІ «ПБТ» УДУНТ, 2022. 208 с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зм. ред. від 01.01.2024) Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text>
4. Національні стандарти бухгалтерського обліку: Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
5. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – 2-ге вид., доп. – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 144 с.

2 ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

1. Зміст, мета та завдання фінансового аналізу.
2. Предмет та мета фінансового аналізу.
3. Види фінансового аналізу.
4. Методи та прийоми фінансового аналізу.
5. Експрес-аналіз та деталізований фінансовий аналіз.
6. Складання фінансової звітності та вимоги до фінансової інформації, що надається користувачам.
7. Балансовий звіт підприємства.
8. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства.
9. Звіт про рух грошових коштів підприємства.

10. Звіт про власний капітал підприємства.
11. Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин.
12. Аналіз джерел майна підприємства.
13. Аналіз ефективності використання майна підприємства.
14. Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства.
15. Методика визначення потреби (нормативів) в оборотних коштах підприємства.
16. Джерела формування оборотних коштів підприємства.
17. Показники стану та ефективності використання оборотних активів підприємства.
18. Аналіз наявності, складу і динаміки джерел формування капіталу підприємства.
19. Аналіз складу та структури власного капіталу.
20. Аналіз складу та структури залученого капіталу.
21. Аналіз складу та структури кредиторської заборгованості.
22. Аналіз рентабельності капіталу.
23. Оцінка вартості капіталу
24. Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства.
25. Аналіз ліквідності балансу підприємства.
26. Аналіз платоспроможності підприємства.
27. Комплексна оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
28. Суть фінансової стійкості підприємства.
29. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства.
30. Оцінка типу фінансової стійкості підприємства.
31. Кількісна оцінка фінансової стійкості підприємства.
32. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства.
33. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства.
34. Значення та завдання аналізу формування фінансових результатів діяльності підприємства.
35. Аналіз рівня, структури та динаміки фінансових результатів підприємства.
36. Аналіз рівня безбитковості підприємства.
37. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
38. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку підприємства.
39. Сутність та показники рентабельності підприємства.
40. Факторний аналіз рентабельності підприємства.
41. Аналіз резервів збільшення прибутку підприємства.
42. Поняття та види банкрутства.
43. Причини і наслідки банкрутства.
44. Методи підходи до діагностики банкрутства.
45. Моделі (Альтмана, Тафлера) оцінки ймовірності банкрутства та інтерпретації їх результатів.
46. Напрями попередження, запобігання та подолання банкрутства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. Теорія та практика: навчальний посібник. К.:ЦУЛ, 2019. 328 с.
2. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 336 с.
3. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. Ч1. 434 с.
4. Фінансовий аналіз : навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
5. Череп А. В., Гамова О.В., Козачок І. А. Фінансовий аналіз. навчальний посібник. К. : Кондор, 2020. 277 с.

3 ОПОДАТКУВАННЯ

1. Еволюція теорії оподаткування.
2. Податки як інструмент регулювання економіки та основа доходів держави на сучасному етапі розвитку.
3. Сутність та функції податків.
4. Характеристика елементів податків: платники, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, податковий період, порядок нарахування, подання звітності та сплати.
5. Податкова система держави.
6. Податкове законодавство.
7. Роль та сфера дії Податкового кодексу України.
8. Основи та принципи побудови оптимальної податкової системи.
9. Класифікація податків.
10. Переваги і недоліки прямих та непрямих податків.
11. Поняття та основні типи податкової політики (дискреційна, недискреційна).
12. Регресивна, пропорційна і прогресивна системи оподаткування.
13. Особливості податкової системи України.
14. Проблеми подвійного оподаткування й шляхи подолання.
15. Особливості оподаткування підприємств у різних галузях національної економіки.
16. Соціально-економічну сутність податку на додану вартість.
17. Нормативно-правове регулювання податку на додану вартість в Україні.
18. Переваги та недоліки податку на додану вартість.
19. Операції, які не є об'єктом оподаткування ПДВ.
20. Операції, як звільнені від оподаткування ПДВ.
21. Порядок розрахунку ПДВ до сплати в бюджет.
22. Поняття податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ.
23. Поняття бюджетного відшкодування.
24. Об'єкт оподаткування ПДВ.
25. Ставки ПДВ.
26. Податкова накладна з ПДВ.
27. Податкова декларація з ПДВ: сутність та структура.
28. Відповідальність за порушення порядку звітування з ПДВ чи строків оплати ПДВ.
29. Призначення акцизного оподаткування.
30. Об'єкти оподаткування акцизним податком.
31. База оподаткування акцизним податком.
32. Механізм обчислення акцизного податку за тютюновими виробами.
33. Мито: суть та особливості застосування.
34. Митна вартість.
35. Преференційні ставки мита.
36. Види мита, які застосовуються в Україні.
37. Операції, які звільняються від сплати мита.
38. Система загальнодержавного соціального страхування в Україні.
39. Поняття та призначення ЄСВ.
40. Нормативно-правове регулювання ЄСВ.
41. Платники ЄСВ.
42. Ставки ЄСВ.
43. Визначення сум обов'язкових відрахувань із заробітної плати.
44. Виплати, на які не нараховується ЄСВ.
45. Максимальна величина бази нарахування ЄСВ.
46. Мінімальний страховий внесок.

47. Визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців.
48. Сутність і призначення податку на прибуток.
49. Історія виникнення і розвитку податку на прибуток.
50. Платники податку на прибуток.
51. Об'єкт оподаткування податком на прибуток.
52. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення.
53. Податкові різниці.
54. Коригування фінансового результату до оподаткування підприємства на податкові різниці.
55. Методи нарахування амортизації основних засобів і необоротних активів.
56. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.
57. Економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО.
58. Платники податку на доходи фізичних осіб.
59. Податкові агенти.
60. Об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб.
61. Доходи, які включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО.
62. Обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки.
63. Категорії громадян, які користуються пільгами з ПДФО.
64. Платники військового збору.
65. Об'єкти та база оподаткування військовим збором.
66. Ставки військового збору.
67. Порядок розрахунку військового збору.
68. Механізм сплати військового збору.
69. Структуру природно-ресурсних платежів.
70. Платники та податкові агенти екологічного податку.
71. Види джерел забруднення навколишнього природного середовища.
72. Порядок обчислення екологічного податку.
73. Ставки екологічного податку.
74. Наслідки від впровадження екологічного податку.
75. Структура рентної плати.
76. Особливості розрахунку рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.
77. Особливості місцевого оподаткування.
78. Місцеві податки і збори.
79. Принципи місцевого оподаткування.
80. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
81. Об'єкти, які не оподатковуються податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
82. Транспортний податок: сутність та особливості адміністрування.
83. Транспортні засоби, які оподатковуються транспортним податком.
84. Ставка транспортного податку.
85. Туристичний збір: сутність та особливості адміністрування.
86. Земельний податок в Україні.
87. Ставки земельного податку.
88. Строки сплати земельного податку фізичні особи.
89. Строки сплати орендної плати за землю.
90. Пільги з плати за землю.
91. Види діяльності, що дозволяють застосування спрощеної системи оподаткування.
92. База оподаткування єдиним податком.

93. Групи платників єдиного податку.
94. Ставка єдиного податку.
95. Особливості застосування підвищеної ставки та подвійного розміру податку.
96. Обмеження по застосуванню спрощеної системи оподаткування.
97. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої - третьої груп.
98. Особливості обрання спрощеної системи оподаткування.
99. Характеристика системи адміністрування податків, зборів, платежів.
100. Права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів.
101. Організація обліку платників податків, зборів, платежів у контролюючих органах.
102. Приймання та обробка податкових декларацій у контролюючих органах.
103. Поняття податкового контролю як складової системи адміністрування податків, зборів, платежів.
104. Податкові перевірки в системі податкового контролю.
105. Податкові консультації, податкові роз'яснення як форма запобігання конфлікту інтересів у податкових правовідносинах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Варналій З. С. Податкова система: [підручник] / З.С. Варналій, М.В. Романюк. – К.: Знання України, 2019. – 567 с.
2. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. К.: Акцент ПП. 2018. 464 с.
3. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т. В. Давидюк [та ін.] ; заг. ред. Т. В. Давидюк ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 607 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52695>.

4 БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

1. Економічна природа та сутність бюджету.
2. Призначення та роль бюджету.
3. Бюджетна політика як складова фінансової політики.
4. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.
5. Сутність та значення бюджету держави як фінансового плану.
6. Бюджет як розпис доходів і видатків.
7. Бюджетне планування та прогнозування.
8. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники.
9. Принципи і методи бюджетного планування.
10. Бюджетний дефіцит (профіцит): поняття, види та наслідки.
11. Концепції збалансування бюджету.
12. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету.
13. Види державного та місцевого боргу.
14. Поняття та основи бюджетного устрою.
15. Принципи бюджетного устрою.
16. Бюджетна система України, її склад та структура.
17. Принципи побудови бюджетної системи.
18. Бюджетна класифікація та її складові.
19. Сутність бюджетного процесу.
20. Організація бюджетного процесу.
21. Учасники бюджетного процесу та характеристика їх функцій.

22. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.
23. Методи та джерела формування доходів бюджету.
24. Склад, види і структура доходів бюджету України.
25. Податкові та неподаткові надходження бюджету.
26. Склад, види і структура видатків бюджету України.
27. Економічна сутність видатків бюджету.
28. Класифікація видатків бюджету.
29. Бюджетне фінансування.
30. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура.
31. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.
32. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.
33. Видатки бюджету на оборону та управління.
34. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
35. Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин.
36. Чинники та форми державного кредиту, їх призначення.
37. Державний борг, його структура.
38. Обслуговування державного боргу.
39. Управління державним боргом.
40. Сутність та організація податкової системи.
41. Принципи побудови та організації системи оподаткування.
42. Структура податкової системи України.
43. Наукові основи побудови податкової системи.
44. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування.
45. Методи, види і джерела формування державних доходів.
46. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту.
47. Критерії оптимального оподаткування.
48. Розрахунок податкового навантаження.
49. Оптимізація податкового навантаження в Україні.
50. Оцінка ефективності податкової системи.
51. Сутність податкової політики та напрями її проведення.
52. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки.
53. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики.
54. Фактори, які визначають напрямки та характер податкової політики.
55. Види і форми реалізації податкової політики.
56. Критерії ефективності податкової політики.
57. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин.
58. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.
59. Основні завдання та функції Державної податкової служби України.
60. Структура Державної податкової служби України.
61. Основні напрями діяльності Державної податкової служби України.
62. Апарат Державної податкової служби України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т.В. Податкова система : навчальний посібник. Київ в: Центр учбової літератури, 2019. 412 с.
2. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К. : Знання України, 2019. 567 с.
3. Тарангул Л.Л. Планування податкових надходжень в Україні : теорія і практика : монографія. Ірпінь: НУДПСУ, 2019. 339 с.

4. Податкова система : Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. Та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
5. Податкова система : практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / За заг. ред. В.Ю. Захарченка. К. : Юрінком Інтер, 2020. 368 с.
6. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
7. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. – 332 с.
8. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.
9. Луніна І. О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агентство», 2019. 304 с.
10. Бюджетна система : підручник / І. В. Алексеєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. —Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.

5 ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

1. Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.
2. Облікова політика підприємства.
3. Відповідальність працівників сфери обліку в Україні
4. Склад грошових коштів та контроль за їх зберіганням.
5. Облік касових операцій.
6. Облік безготівкових операцій.
7. Облік операцій в іноземній валюті.
8. Основи обліку дебіторської заборгованості.
9. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.
10. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами.
11. Поняття основних засобів, їх класифікація й оцінка згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби».
12. Відображення в обліку руху основних засобів.
13. Облік амортизації основних засобів.
14. Облік поліпшення і ремонту основних засобів.
15. Об'єкти інтелектуальної власності: юридичні засади.
16. Визнання та оцінка нематеріальних активів в обліку.
17. Відображення в обліку руху нематеріальних активів.
18. Розрахунок та облік амортизації нематеріальних активів.
19. Поліпшення нематеріальних активів.
20. Сутність фінансових інвестицій.
21. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
22. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом амортизованої собівартості.
23. Оцінка та облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.
24. Особливості обліку, оцінка виробничих запасів згідно з НП(С)БО 9 «Запаси».
25. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів.
26. Оцінка вибуття запасів.
27. Облік палива на підприємстві.
28. Поняття, оцінка і синтетичний облік готової продукції.
29. Первинний облік готової продукції.
30. Аналітичний облік готової продукції.

31. Визнання та оцінка фінансових інвестицій.
32. Облік поточних фінансових інвестицій.
33. Облік інвестиційних сертифікатів (цінних паперів).
34. Калькулювання як прийом оцінки вартості об'єктів обліку.
35. Методи обліку витрат.
36. Способи та процедури калькулювання.
37. Бухгалтерський облік прямих витрат.
38. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.
39. Власний капітал підприємства та його складові частини.
40. Облік статутного капіталу та його змін.
41. Облік неоплаченого капіталу.
42. Облік пайового капіталу.
43. Облік додаткового капіталу.
44. Облік резервного капіталу.
45. Облік вилученого капіталу.
46. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
47. Облік цільового фінансування та цільових надходжень.
48. Класифікація та визнання доходів.
49. Класифікація та визнання витрат.
50. Визначення та облік фінансових результатів.
51. Облік доходів, витрат та результатів операційної діяльності.
52. Облік доходів, витрат та результатів фінансових операцій.
53. Облік доходів, витрат та результатів іншої звичайної діяльності.
54. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, іншими кредиторами.
55. Облік розрахунків з учасниками.
56. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань.
57. Облік поточних зобов'язань.
58. Облік довгострокових зобов'язань.
59. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.
60. Системи та форми оплати праці в Україні.
61. Кадрова документація на підприємстві.
62. Облік використання робочого часу на підприємстві.
63. Облік виробітку.
64. Фонд оплати праці та його складові.
65. Облік розрахунків по оплаті праці.
66. Облік інших виплат і платежів на підприємстві.
67. Облік відпусток.
68. Облік розрахунків підприємства з бюджетом, бюджетними та позабюджетними цільовими фондами.
69. Облік розрахунків підприємства по податках і платежах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брік С. В. Фінансовий облік I: теорія та практика : навч. посіб. для студентів денної та заоч. форм навч. спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та 241 «Готельно-ресторанна справа» / С. В. Брік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Харків : НТУ «ХП», 2018. - 158 с.
2. Височан О. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / О. С. Височан, О. О. Височан; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : Сорока Т. Б., 2017. – 450 с.
3. Фінансовий облік : підручник / [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін.]; Західноукр. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. та перероб. - Тернопіль : ЗУНУ, 2020. - 481 с.

4. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : практикум / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 96 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53328>.

5. Кузнецова С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2020. – 156 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607>

6 УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

1. Сутність та зміст управлінського обліку, його формування і розвиток.
2. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку.
3. Принципи та функції управлінського обліку.
4. Управлінський, фінансовий та податковий облік, їх взаємозв'язок.
5. Основні принципи класифікацій витрат.
6. Класифікація витрат за напрямками обліку
7. Поведінка витрат залежно від їх класифікації.
8. Методи визначення функції витрат
9. Мета і сутність калькулювання витрат.
10. Класифікація методів обліку витрат та методів калькулювання.
11. Облік і калькулювання за замовленнями.
12. Облік і калькулювання за процесами.
13. Калькулювання по змінним витратам.
14. Маржинальний дохід.
15. Моделі калькулювання по змінним витратам.
16. Переваги і недоліки калькулювання по змінним витратам.
17. Загальна характеристика і основні принципи системи «стандарт-кост».
18. Особливості калькулювання за нормативним методом.
19. Переваги і недоліки нормативного метода калькулювання.
20. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».
21. Аналіз чутливості прибутку.
22. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту.
23. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток».
24. Сутність релевантного підходу при прийнятті управлінських рішень.
25. Аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень.
26. Прийняття управлінських рішень щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.
27. Обґрунтування рішень щодо запасів та ціноутворення.
28. Сутність бюджетування та його організація.
29. Складання та взаємоузгодження бюджетів.
30. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.
31. Концепція центрів відповідальності.
32. Оцінка діяльності центрів витрат.
33. Оцінка діяльності центрів доходу.
34. Трансфертне ціноутворення.
35. Спільні риси з фінансовим та податковим обліком.
36. Відмінні риси з фінансовим та податковим обліком.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бутинець Ф. Ф., Давидюк Т. В., Малюга Н. М., Чижевська Л. В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»

- вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 2-е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2002. 480 с.
2. Гончаренко О.О., Давидюк Т.В., Саюн А.О., Рогова Н.В. Управлінський облік: навч. Посібник. К. : УБС НБУ, 2014. 415 с.
3. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1: Навчальний посібник для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» / Колектив авторів. За ред. проф. Мардус Н. Ю. Харків : НТУ «ХП», 2022. 523 с.
4. Управлінський облік : навч. посіб. /О.М.Брадул, В. А. Шепелюк, Л. Я. Шевченко, П. Д. Камінський, та ін; ДНУЕТ. Кривой Ріг. : 2017. 113 с.
5. Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астроя» 2018. – 250 с.
6. Управлінський облік : підручник / В. С. Лень. 2-е вид., випр. Київ : Каравела, 2017. 260 с.
7. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія / О. Л. Михальська, В. Г. Швець ; КНУ. Київ : Кондор, 2019. 224 с.
8. Управлінський облік [Текст] : навч.-практичний посібник / В. П. Шило [та ін.]. - Київ : Кондор, 2012. - 302 с.
9. Управлінський облік. Збірник задач : навчальний посібник / Д. А. Горовий, Т. В. Давидюк, С.М. Кравченко, О.В. Манойленко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 400 с.
10. Управлінський облік : підруч. для вузів / Л. В. Нападовська.- 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.- 648 с.

7 ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

1. Фінанси підприємств у загальній системі фінансів, їх сутність та характеристика.
2. Фінансові ресурси (кошти) підприємств.
3. Функції фінансів підприємств.
4. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств.
5. Регулювання та організація фінансової діяльності.
6. Поняття та склад майнового потенціалу підприємства.
7. Активи підприємства, їх сутність та класифікація.
8. Необоротні активи: сутність, склад, оцінка та ефективність використання у підприємствах.
9. Загальна характеристика й умови формування оборотних активів.
10. Сутність, склад та ефективність руху оборотних активів.
11. Політика формування активів підприємства.
12. Визначення потреби в окремих видах активів.
13. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства.
14. Оптимізація складу та оцінка вартості активів підприємства.
15. Сутність і склад капіталу підприємства.
16. Характеристика власного капіталу, його склад.
17. Характеристика позикового капіталу, його склад та умови залучення.
18. Джерела фінансування активів підприємства.
19. Політика формування фінансової структури та визначення загальної потреби у капіталі.
20. Формування у підприємств оптимальної структури капіталу.
21. Кредитування як джерело залучення фінансових ресурсів підприємствами.
22. Види та порядок банківського кредитування.
23. Комерційне кредитування підприємств.
24. Обґрунтування політики кредитування підприємств.

25. Визначення потреби у кредитуванні.
26. Вибір найбільш ефективних видів й умов кредитування.
27. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.
28. Доходи підприємств.
29. Джерела формування доходів підприємств.
30. Собівартість продукції та поточні витрати підприємств.
31. Класифікація витрат підприємства.
32. Методи розподілу витрат на постійні й зміні.
33. Формування та розподіл прибутку підприємств.
34. Напрями використання прибутку.
35. Оподаткування та податкова політика підприємств.
36. Грошові потоки підприємств, їх сутність та класифікація.
37. Грошовий оборот та грошові розрахунки в діяльності підприємств.
38. Безготівкові операції та розрахунки.
39. Вирішення завдань щодо визначення розміру та складу грошових потоків підприємств та ефективності їх руху.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с.
2. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
3. Фінанси підприємств: навчальний посібник : практикум / Н.О. Власова, Т.В. П'ятак, Т.І. Кочєтова; за наук. ред. проф. Власової Н.О.– Х.: Світ книг, 2020. – 312 с.
4. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник.: 2-ге вид., перероб. і допов. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.
5. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2023. – 327 с.
6. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навчальний посібник - Київ : Центр учбової літератури, 2023. - 352 с.

8 БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

1. Походження, необхідність та сутність грошей.
2. Форми грошей та їх еволюція.
3. Функції грошей.
4. Види грошей та їх характеристика.
5. Роль грошей у системі суспільного відтворення.
6. Характеристика і структура грошового обороту.
7. Форми грошового обороту.
8. Форми безготівкових розрахунків.
9. Грошова маса та її показники.
10. Швидкість обігу грошей.
11. Закон грошового обігу.
12. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
13. Інституційна модель та структура грошового ринку.
14. Механізм функціонування ринку грошей.
15. Механізм формування пропозиції грошей.
16. Грошово-кредитний мультиплікатор.
17. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики.

18. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.
19. Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності.
20. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції.
21. Етапи інфляційних процесів в Україні.
22. Вимірювання інфляції.
23. Соціально-економічні наслідки інфляції.
24. Державне регулювання інфляції.
25. Грошові реформи.
26. Грошова реформа в Україні.
27. Поняття валюти та конвертованість валюти.
28. Валютний ринок та його структура.
29. Види операцій на валютному ринку.
30. Валютний курс: сутність та формування.
31. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований).
32. Валютні системи та валютна політика.
33. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.
34. Світова та міжнародна валютні системи.
35. Необхідність та сутність кредиту.
36. Суб'єкти та об'єкти кредитування.
37. Теорії кредиту.
38. Функції і роль кредиту.
39. Етапи кредитування.
40. Принципи кредитування.
41. Види і форми кредиту.
42. Класифікація кредиту.
43. Характеристика основних видів кредиту.
44. Суть та місце банківської системи в фінансово-економічній системі країни.
45. Принципи побудови та типи банківських систем.
46. Вимоги до діяльності та функції банківської системи.
47. Центральний банк: повноваження, функції, компетенції, операції.
48. Національний банк України.
49. Основні засади грошово-кредитної політики НБУ.
50. Регулювання банківської системи: суть, механізм.
51. Призначення, моделі, форми, принципи і функції банківського нагляду.
52. Регулювання діяльності банків в Україні.
53. Сутність поняття «банк».
54. Види комерційних банків.
55. Функції банків.
56. Види банківських операцій.
57. Організація грошових розрахунків у національному господарстві.
58. Основні форми безготівкових розрахунків, порядок проведення розрахункових операцій.
59. Міжбанківські розрахунки.
60. Суть ресурсів банку та їх структура.
61. Регулятивний капітал банку: призначення, джерела формування, функції.
62. Операції по залученню та запозиченню коштів.
63. Активи банку та активні операції: призначення, відмінності.
64. Банківський кредит.
65. Сутність та класифікація кредитних операцій банку.
66. Поняття та види банківських інвестицій.

67. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів.
68. Посередницькі операції банків на фондовому ринку.
69. Сутність та форми фінансової звітності банку.
70. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків.
71. Аналіз фінансового стану банків.
72. Необхідність і форми страхового захисту.
73. Сутність страхування як економічної категорії.
74. Суб'єкти та об'єкти страхування.
75. Функції страхування.
76. Принципи страхування.
77. Системи страхування.
78. Класифікація страхування за різними ознаками.
79. Форми страхування: обов'язкова та добровільна.
80. Сутність страхового ринку, його функції та принципи функціонування.
81. Структура страхового ринку.
82. Учасники страхового ринку.
83. Страхові посередники та професіонали страхового ринку.
84. Товариства взаємного страхування.
85. Об'єднання страховиків та їх функції.
86. Маркетинг і реклама страхових послуг.
87. Реалізація страхових послуг.
88. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на функціонування страхового ринку.
89. Сутність, завдання та класифікація актуарних розрахунків.
90. Показники страхової статистики.
91. Математичні основи обчислення тарифних ставок.
92. Склад і структура побудови страхових тарифів.
93. Розрахунок тарифів з ризикових видів страхування.
94. Особливості розрахунку тарифних ставок за договорами страхування життя.
95. Види страхових внесків (премій, платежів).
96. Визначення тарифів за договорами загального страхування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит : навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
3. Гроші та кредит. Методичні вказівки щодо виконання розрахункового завдання для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків : НТУ «ХП», 2021. 30 с
4. Гроші та кредит. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / Уклад.: Т.В. П'ятак, І.Л. Сітак. Харків: НТУ «ХП», 2021. 88 с.
5. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
6. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.– 3-е видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
7. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник / Щетинін А. І. –Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

8. Банківська система : навчальний посібник/ укл: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Фецишин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
9. Стецишин Т. Б. Банківська справа : навчальний посібник / Т. Б. Стецишин, Б. Л. Луців. [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с
10. Банківські операції : навч. посіб. Ушакова О.А. Рівне: НУВГП. 2021. 226 с.
11. Банківська система : навчальний посібник за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с. 4 Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
12. Банківська система : підручник; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
13. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с.
14. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
15. Сосновська О.О. Страхування : навчальний посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. У традиційному розумінні фінансовий аналіз — це:

- а) сукупність методів, прийомів і процедур оцінки результативності й ефективності фінансово-господарської діяльності виробничого підприємства;
- б) спосіб оцінки ліквідності і платоспроможності для прийняття рішень із приводу визнання підприємства банкрутом;
- в) метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської (фінансової) звітності;
- г) система показників, що дають точне і правдиве представлення про можливості функціонування підприємства в найближчому майбутньому.

2. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

3. Бюджетна система України – це:

- а). організація та принципи побудови, функціонування бюджетної системи, взаємозв'язок між окремими ланками
- б) сукупність державного і місцевих бюджетів, яка побудована з урахуванням економічних відносин державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права
- в) організація та здійснення виконання Державного бюджету за доходами
- г) організація та здійснення виконання Державного бюджету за видатками

4. За правовим змістом бюджет – це:

- а). основний фінансовий план держави
- б) Закон України
- г). розпис доходів та видатків
- д). бюджетний розпис

5. Категорія, яка відображає грошові відносини між державою та юридичними й фізичними особами з приводу створення фонду грошових коштів держави та його використання на розширене відтворення – це:

- а). кошторис
- б) бюджет
- в). баланс
- г). бюджетний розпис

6. Основні засоби в балансі відображають:

- а) за первісною вартістю;
- б) переоціненою вартістю;
- в) ліквідаційною вартістю;
- г) залишковою вартістю.

7. Запас міцності – це:

- а) рівень поточної діяльності суб'єкта господарювання, що перевищує точку беззбитковості
- б) співвідношення постійних та змінних витрат підприємства
- в) міра того, наскільки може збільшитись обсяг продажу до точки беззбитковості
- г) співвідношення постійних і змінних витрат, що забезпечує більший відсоток

зростання прибутку, ніж відповідний відсоток зростання обсягу продажу.

8. Бюджет капіталовкладень – це:

- а) план, який гарантує наявність ресурсів для операційних потреб компанії;
- б) план, що встановлює довгострокові цілі компанії, які відображають зовнішні фактори;
- в) план, що координує і повідомляє про планові завдання на майбутній рік усім підрозділам;
- г) план, який оцінює довгострокові потреби компанії в придбанні основних засобів виробничого характеру.

9. Вкажіть, у чому полягає фіскальна функція податків?

- а) забезпечення фінансування та надходження грошових коштів до бюджетів усіх рівнів;
- б) у застосуванні штрафних санкцій до порушників податкового законодавства;
- в) у проведенні перевірок суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) підвищення ставок та розмірів податкових платежів;
- д) у розподілі бюджетних коштів на основні потреби держави.

10. Вкажіть, як поділяються податки залежно від об'єкта оподаткування:

- а) загальнодержавні та місцеві;
- б) прямі і непрямі;
- в) податки на доходи, на майно і на споживання;
- г) податки, що включаються у валові витрати та собівартість, податки, що включаються в ціну товару, податки, що сплачуються з прибутку.
- д) розкладні та окладні;

11. Фінансова звітність — це:

- а) узагальнена інформація про діяльність підприємства за визначений проміжок часу;
- б) сукупність звітів, підготовлених внутрішніми службами підприємства, що містять конфіденційну інформацію;
- в) бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, власний капітал і рух грошових коштів підприємства за звітний період;
- г) сукупність звітів, що містять аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період.

12. До складу необоротних активів підприємства включають:

- а) нематеріальні активи;
- б) грошові кошти та дебіторську заборгованість;
- в) поточні фінансові вкладення;
- г) незавершене виробництво та виробничі запаси.

13. Чистий оборотний капітал підприємства визначається як:

- а) різниця між короткостроковими зобов'язаннями та поточними активами;
- б) різниця між довгостроковими зобов'язаннями та нематеріальними активами;
- в) різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями;
- г) різниця між поточними активами та довгостроковими зобов'язаннями.

14. Облікова політика – це:

- а) сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності;
- б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є

інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

в) надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

г) правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

15. Яка бухгалтерська проводка відповідає операції «Відвантажено готову продукцію покупцю»:

а) Дт 311 Кт 361;

б) Дт 301 Кт 702;

в) Дт 311 Кт 681;

г) Дт 361 Кт 701.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА
ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ**

При оцінюванні знань за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань.
Загальна оцінка визначається як середня виважена з оцінок відповідей на усі запитання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
60–63	E	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі	– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень ; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ № 4 від 23 квітня 2024р.

Заступник голови вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЕЛЄВ

Голова фахової атестаційної комісії

Олександр МАНОЙЛЕНКО

Менеджмент організацій і адміністрування

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності 073 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на бакалаврському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання», «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент клінічних досліджень»).

Голова робочої групи – Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Наталія ШИЯН – доктор економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент клінічних досліджень».

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

- 1) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;
- 2) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стилі керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств
- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- a) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- b) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- c) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- d) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
2. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
3. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
4. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. – К.: Кондор, 2009. – 392 с.
5. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 652 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг»: навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

Олена ПРОХОРЕНКО

Члени робочої групи:

Оксана МАКОВОЗ

Наталія ШИЯН

Павло БРІНЬ

Тарас ДАНЬКО

Бізнес-адміністрування

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності 073 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на бакалаврському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання», «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент клінічних досліджень»).

Голова робочої групи – Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Наталія ШИЯН – доктор економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент клінічних досліджень».

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

7. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

8. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

9. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

10. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.

11. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

12. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

3) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;

4) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств
- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- a) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- b) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- c) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- d) всі альтернативи рівнозначні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

21. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
22. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання» / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
23. Рудьєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
24. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. – К.: Кондор, 2009. – 392 с.
25. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 652 с.
26. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
27. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
28. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
29. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
30. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
31. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
32. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг» : навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
33. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
34. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
35. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
36. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
37. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
38. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
39. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
40. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

Олена ПРОХОРЕНКО

Члени робочої групи:

Оксана МАКОВОЗ

Наталія ШИЯН

Павло БРІНЬ

Тарас ДАНЬКО

Міжнародний бізнес

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності 073 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на бакалаврському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання», «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент клінічних досліджень»).

Голова робочої групи – Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Наталія ШИЯН – доктор економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент клінічних досліджень».

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

13. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

14. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

15. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

16. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.

17. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

18. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

5) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;

6) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств
- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- a) Стратегія диверсифікації.
- b) Стратегія диференціації.
- c) Стратегія фокусування.
- d) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- a) Семантичні.
- b) Зумовлені сприйняттям.
- c) Невербальні.
- d) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- a) необхідність чіткої системи контролю.
- b) дефіцит ресурсів організації.
- c) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- d) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- a) зменшення залежності від постачальників.
- b) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- c) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- d) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- a) конкретність;
- b) вимірюваність;
- c) досяжність
- d) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- a) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- b) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- c) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- d) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
2. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
3. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
4. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. – К.: Кондор, 2009. – 392 с.
5. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 652 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг»: навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

Олена ПРОХОРЕНКО

Члени робочої групи:

Оксана МАКОВОЗ

Наталія ШИЯН

Павло БРІНЬ

Тарас ДАНЬКО

Менеджмент клінічних досліджень

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета програми для проведення вступних випробувань за фахом при зарахуванні на навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітніми програмами спеціальності 073 «Менеджмент» полягає у визначенні рівня знань вступників у ключових аспектах менеджменту, маркетингу та підприємництва та дозволяє оцінити їхню готовність до вивчення спеціалізованих предметів на бакалаврському рівні.

Зміст програми відповідає змісту «Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра», затвердженої наказом МОН 157 від 11.02.2022 р.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та критерії оцінювання знань вступників під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент (освітньо-професійними програмами «Менеджмент організації і адміністрування», «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання», «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент клінічних досліджень»).

Голова робочої групи – Олена ПРОХОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту

Члени робочої групи:

1. Оксана МАКОВОЗ – доктор економічних наук, професор, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент організації і адміністрування».

2. Наталія ШИЯН – доктор економічних наук, доцент, професорка кафедри менеджменту, гарант ОПП «Менеджмент клінічних досліджень».

3. Павло БРІНЬ – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Бізнес-адміністрування. Англійською мовою навчання».

4. Тарас ДАНЬКО – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, гарант ОПП «Міжнародний бізнес».

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

19. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.

20. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.

21. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.

22. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.

23. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

24. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітніми програмами спеціальності «Менеджмент» складається з:

7) 30 теоретичних закритих тестових питань по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну) з програми курсу, за кожне питання нараховується по 3 бали за правильну відповідь;

8) 1 практичного завдання, що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); за правильну відповідь нараховується 10 балів.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. МЕНЕДЖМЕНТ

- 1.1. Теоретичні основи менеджменту
- 1.2. Функція планування в менеджменті
- 1.3. Функція організування в менеджменті
- 1.4. Мотивування як функція менеджменту
- 1.5. Контролювання як функція менеджменту
- 1.6. Інформація і комунікації в менеджменті
- 1.7. Управлінські рішення
- 1.8. Влада, вплив і лідерство. Стили керівництва

2. МАРКЕТИНГ

- 2.1. Теоретичні основи маркетингу
- 2.2. Аналіз маркетингового середовища
- 2.3. Маркетингова товарна політика
- 2.4. Маркетингова цінова політика
- 2.5. Маркетингова політика розподілу
- 2.6. Маркетингова політика комунікації

3. ПІДПРИЄМНИЦТВО

- 3.1. Теоретичні засади підприємництва
- 3.2. Види підприємництва
- 3.3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств
- 3.4. Організація підприємницької діяльності
- 3.5. Планування підприємницької діяльності
- 3.6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності
- 3.7. Ефективність підприємницької діяльності
- 3.8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні питання

Один вірний варіант відповіді - 3 бали за кожне тестове завдання

Яка з стратегій передбачає отримання стратегічної переваги за рахунок обслуговування не усього ринку, а його частини?

- e) Стратегія диверсифікації.
- f) Стратегія диференціації.
- g) Стратегія фокусування.
- h) Стратегія скорочення витрат.

Який вид комунікативних перешкод виникає внаслідок конфлікту між сферами компетенції або основами суджень?

- e) Семантичні.
- f) Зумовлені сприйняттям.
- g) Невербальні.
- h) Зумовлені поганим слуханням

Знайдіть обмеження застосування прийомів влади, заснованої на винагороді.

- e) необхідність чіткої системи контролю.
- f) дефіцит ресурсів організації.
- g) втрата актуальності при зміні організаційної культури.
- h) потреба у тривалому часі

В чому полягають цілі стратегії зворотної вертикальної інтеграції?

- e) зменшення залежності від постачальників.
- f) посилення контролю над системами розподілу і продажу.
- g) зростання на існуючому ринку за рахунок нової продукції або технології.
- h) вихід на новий ринок.

Який елемент зайвий в «SMART» системі постановки цілей?

- e) конкретність;
- f) вимірюваність;
- g) досяжність
- h) економічність.

Практичне завдання

Один вірний варіант відповіді - 10 балів

Компанія з виробництва медичного приладдя має чотири підрозділи. Темпи зростання попиту на товари кожного підрозділу та відносна частка ринку, яку контролює кожен підрозділ наведені в таблиці нижче

Підрозділ	Темп зростання попиту, %	Відносна частка ринку, %
1	10	1
2	3	15
3	4	2
4	8	18

За оцінками експертів темп зростання попиту на ринку менше 5 % вважається низьким, відносна частка ринку підрозділу компанії менше 10 % вважається низькою.

Визначте який з підрозділів компанії найкраще закрити, а який додатково фінансувати, використовуючи матрицю БКГ.

- e) 3 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 4 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- f) 2 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 1 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- g) 4 підрозділ компанії краще закрити (Матриця БКГ: собаки), а 2 додатково фінансувати (Матриця БКГ: зірки)
- h) всі альтернативи рівнозначні

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Менеджмент: навч. посіб. Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с
2. Основи менеджменту. Ілюстрований конспект лекцій для студентів заочної форми навчання / укл. П.В.Брінь, О.В. Прохоренко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 50 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/17446cd4-25c2-425a-a97d-e5e559818922/content>
3. Рульєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
4. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. – К.: Кондор, 2009. – 392 с.
5. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 652 с.
6. Mescon M. H. Management / M. H. Mescon, M. Albert, F. Khedouri. — Harper & Row, 1988. — 830 p.
7. Kotler P. Marketing management / P. Kotler, K. L. Keller. — Pearson Prentice Hall, 2006. — 729 p.
8. James C. Van Horne John, Wachowicz M. Fundamentals of Financial Management. — Pearson Education Limited, 2001. — 719 p.
9. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, Т 33 В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.
10. Скібіцький О.М. С 42 Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
11. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. Навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. - 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
12. Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Райко Д. В. Вступ до спеціальності «Маркетинг»: навчальний посібник. Суми : ТОВ «Триторія», 2020. 124 с.
13. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О.П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. 1155 с.
14. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. К.: Науковий світ, 2022. 880 с.
15. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – Київ : Видавництво Кондор, 2016. – 378 с.
16. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ : НаУКМА, 2018. – 343 с.
17. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. О.Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: Олді-Плюс, 2015. – 668 с.
18. Донець Л. І. Основи підприємництва : Навч. посіб. / Любов Донець, Надія Романенко ; М-во освіти і науки України, Дон ДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. -315 с.
19. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. - 305 с.
20. Сударкіна С. П. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форми навчання / С. П. Сударкіна, О. О. Гаврись ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : Підруч. НТУ "ХПІ", 2012. - 99 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Теоретичні питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в три бали. Практичне завдання що містить варіанти відповідей по системі 1:4 (з 4 варіантів відповідей потрібно обрати 1 правильну); оцінюється в 10 балів.

Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

Олена ПРОХОРЕНКО

Члени робочої групи:

Оксана МАКОВОЗ

Наталія ШИЯН

Павло БРІНЬ

Тарас ДАНЬКО

Маркетинг

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ»» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 075 «Маркетинг», освітня програма «Маркетинг».

Програма фахових випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до студентів рівня підготовки магістра, визначених у стандартах вищої освіти даних ступенів.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого рівня (магістра) вищої освіти за спеціальністю 075 Маркетинг освітньої-професійної програми «Маркетинг».

Голова робочої групи (гарант програми) – Олександра КОСЕНКО, доктор економічних наук, професор, професорка кафедри маркетингу

Члени робочої групи:

1. Олена КІТЧЕНКО – кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри маркетингу.
2. Світлана ЧЕРНОБРОВКІНА кандидат економічних наук, доцент, доцентка кафедри маркетингу.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступне фахове випробовування здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення фахового випробовування за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання фахового випробовування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання випробовування визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробовування за освітньою програмою «Маркетинг» складається з 50 теоретичних тестових питань з основних дисциплін професійної підготовки зі спеціальності 075 «Маркетинг» освітньої програми першого (бакалаврського) рівня та навчального плану, а саме: «Маркетинг», «Маркетингові дослідження», «Маркетингова товарна політика», «Маркетингове ціноутворення», «Маркетингові комунікації», «Маркетингова політика розподілу», «Поведінка споживача».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1 Дисципліна «Маркетинг»

Сутність маркетингу. Головні маркетингові категорії (потреба, попит, пропозиція). Концепції маркетингу. Класифікація видів маркетингу. Комплекс маркетингу «4P». Ємність ринку. Визначення частки ринку. Товар. Види товарів. Асортимент. Життєвий цикл товару. Сегментація ринку. Конкурентоспроможність товару. Визначення інтегрального показника конкурентоспроможності товару. Основи маркетингового ціноутворення. Маркетингова політика розподілу: суть, цілі, види каналів розподілу. Маркетингові комунікації. Реклама, стимулювання збуту, персональні продажі, паблік релейшнз.

2 Дисципліна «Маркетингові дослідження»

Система маркетингових досліджень. Маркетингова інформація. Організація роботи із постачальниками маркетингової інформації. Структура і процес маркетингових досліджень. Методи збирання первинної інформації. Визначення місткості ринку та його сегментів. Дослідження кон'юнктури ринку. Прогнозні дослідження збуту. Дослідження конкурентного середовища і конкурентів. Дослідження поведінки споживачів. Маркетингові дослідження внутрішнього середовища підприємства. Маркетингові дослідження брендів. Маркетингові дослідження у сфері послуг

3 Дисципліна «Маркетингова товарна політика»

Види і методи конкуренції на товарних ринках. Визначення місця товару на ринку (матриця БКГ, матриця Дженерал Електрик). Визначення ознак та критеріїв сегментування ринку. Етапи життєвого циклу товарів: характеристика, мета, стратегії. Характеристика етапів розробки нових товарів. Конкурентоспроможність товару та методи її визначення. Стратегії позиціювання. Методи аналізу товарного асортименту. Методи визначення якості товару. Моделі купівельної поведінки на споживчому ринку. Напрямки диверсифікації товарної політики. Планування зміни асортименту. Поняття марки і вибір марочної стратегії. Поняття та застосування пробного маркетингу. Поняття та значення нового товару. Поняття та класифікація товару і послуги. Розробка стратегії маркетингу нового товару. Стандартизація й сертифікація товарів та послуг: сутність, цілі, принципи організації. Сутність та види

життєвого циклу товарів. Сутність та методика вибору цільового ринку. Упаковка товару: сутність, функції, призначення, вимоги до виробництва.

4 Дисципліна «Маркетингове ціноутворення»

Еволюція теорії ринкового ціноутворення. Сутність цінової політики. Принципи цінової політики. Класифікація цін. Ціноутворюючі чинники. Ціноутворення на різних типах ринків. Етапи процесу ціноутворення. Фактори маркетингового ціноутворення. Витратні методи ціноутворення. Ціннісні методи ціноутворення. Параметричні методи ціноутворення. Методи визначення ціни з орієнтацією на попит. Методи визначення ціни з орієнтацією на конкуренцію. Маркетингові стратегії ціноутворення. Формування ціни бренду. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні.

5 Дисципліна «Маркетингові комунікації»

Модель, яка представляє процес комунікації. Елементи процесу маркетингової комунікації. Адресати комунікативної політики підприємства. Потреби, мотивація, відносини. Види мотивів покупки. Значення вивчення мотивацій споживача. Типи цільових аудиторій в маркетингових комунікаціях. «Портрет» споживача. Стратегії та планування маркетингових комунікацій. Заходи ATL та BTL на сучасному ринку маркетингових комунікацій. Реклама як елемент системи маркетингових комунікацій. Функції реклами. Рекламування товарів на різних етапах життєвого циклу. Publicrelations як елемент системи маркетингових комунікацій. Персональний продаж як елемент системи маркетингових комунікацій. Сутність специфіки прямого маркетингу. Стимулювання збуту як елемент системи маркетингових комунікацій. Організація виставок і ярмарок. Упаковка як засіб комунікації. Маркетингові комунікації на ринку організацій (B to B, BtoG). Особливості створення та написання рекламних текстів. Методи визначення бюджету на комплекс маркетингових комунікацій. Інструменти просування в мережі Інтернет. Ефективність рекламної діяльності.

6 Дисципліна «Маркетингова політика розподілу»

Сутність та основні завдання маркетингової політики розподілу. Маркетингова політика розподілу та збутова політика підприємства: основні заходи та елементи. Аналіз обсягів збуту підприємства. Товарний рух як складова політики розподілу. Канали розподілу у маркетинговому середовищі

підприємства. Зміст та елементи управління товарорухом. Планування та контроль системи товароруху. Тара та упаковка у розподілі продукції. Складування товарів як функція фізичного розподілу. Сутність, види і функції оптової торгівлі. Організаційна структура оптової торгівлі. Організація товаропостачання та продажу товарів підприємств роздрібною торгівлі. Правові основи системи державних закупівель та державних замовлень. Стратегії маркетингових каналів як основа формування маркетингової політики розподілу. Формування оптимальних каналів розподілу та оцінка результатів діяльності каналу. Сутність, завдання, принципи і функції маркетингової логістики. Логістичні системи маркетингової логістики.

7 Дисципліна «Поведінка споживача»

Сутність поведінки споживача. Аналіз формування рішення про покупку товарів промислового та споживчого призначення Маркетингові стратегії щодо впливу на поведінку споживачів. Фактори зовнішнього впливу на поведінку споживачів. Фактори внутрішнього впливу на поведінку споживачів. Вплив мотиваційної теорії на споживача й маркетингова стратегія. Процес прийняття рішення споживачами щодо покупки товарів промислового та споживчого призначення. Маркетингові інструменти впливу на поведінку споживачів. Поведінкова реакція покупців. Кількісні дослідження поведінки споживачів. Якісні дослідження поведінки споживачів

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання

(обрати одну або кілька правильних відповідей)

1 Об'єктами маркетингу можуть бути:

- а) Товари, послуги
- б) Фірми, місця (будівельні майданчики, дачні ділянки, курортно-санаторні місця)
- в) Люди, ідеї
- г) Усі відповіді правильні

2 Сегментація— це:

- а) розподіл споживачів за потребами на однорідні групи;
- б) визначення місця для свого товару в низці аналогів
- в) виявлення „ринкової ніші”;
- г) кількість товарів, яку споживач хоче і може придбати за певний проміжок часу по даній ціні

3 Рекламна програма якогось продукту починається:

- а) із розрахунку бюджету рекламної кампанії;
- б) із визначення джерела фінансування рекламної кампанії;
- в) визначення цілей рекламної кампанії;
- г) із розробки тексту реклами

4 Під каналом розподілу розуміються:

- а) збутові служби підприємства;
- б) сукупність різних видів транспорту для доставки продукції споживачам;
- в) сукупність взаємозалежних організацій, які роблять товар доступним споживачам
- г) частина ринку, у якому реалізується певна група товарів;

5 Позиціонування ринку – це:

- а) розподіл ринку на чіткі групи покупців;
- б) розподіл споживачів за потребами на однорідні групи;
- в) кількість товарів, яку виробник хоче і може виготовити для продажу за певний проміжок часу по даній ціні;
- г) визначення місця для свого товару в низці аналогів

6 Стратегію масового маркетингу використовують, коли:

- а) підприємство орієнтується на вузьку специфічну групу споживачів;
- б) підприємство орієнтується на широкий споживчий ринок;
- в) підприємство орієнтується на кілька сегментів ринку.
- г) Попит перевищує пропозицію

7 Стратегію диференційованого маркетингу застосовують коли:

- а) підприємство орієнтується на широкий споживчий ринок;
- б) підприємство орієнтується на вузьку специфічну групу споживачів;
- в) підприємство орієнтується на декілька сегментів ринку.
- г) Попит перевищує пропозицію

8 При високій еластичності попиту як залежить обсяг продажу від рівня цін?:

- а) ціни знижуються незначно – обсяг продажу зростає;
- б) ціни знижуються значно – обсяг продажу істотно не збільшується;
- в) ціни знижуються – обсяг продажу не змінюється
- г) Ціни не змінюються, попит знижується

9 Головна функція реклами полягає в:

- а) спонуканні споживачів до покупки рекламованих товарів або послуг;
- б) виділенні товару з маси аналогічних за якою-небудь ознакою;
- в) формуванні іміджу товару підприємства і його продукції
- г) визначення місця для свого товару в низці аналогів

10 Життєвий цикл товару - це період часу:

- а) від початку розробки товару до зняття його з виробництва;
- б) від появи товару над ринком до заміни його новим товаром;
- в) від початку остаточно реалізації товару над ринком.
- г) процес розвитку продажу та отримання прибутку.

11 Ринок, що складається з безлічі покупців і продавців, чутливих до політики ціноутворення один одного:

- а) чистої конкуренції;
- б) монополістичної конкуренції;
- в) олігополістичний;
- г) монополістичний

12 Стимулювання продажів можна визначити як:

- а) періодичну активність щодо збільшення обсягу продажів у короткостроковому аспекті;
- б) організацію особистих продаж;
- в) рекламну та пропагандистську кампанію;
- г) акції, спрямовані на збільшення продажів у довгостроковій перспективі.

13 Вкажіть заходи стимулювання збуту стосовно споживача:

- а) розподіл календарів, записників з товарним знаком;
- б) відбір окремих осіб для участі у рекламі;
- в) знижка за регулярні покупки;
- г) найвигідніші для виробника умови продажу товарів певної групи у конкретному місці у певну годину.

14 Післяпродажний сервіс включає:

- а) передгарантійне обслуговування;
- б) гарантії;
- в) пробну експлуатацію;
- г) передачу документації.

15 Що може бути товаром?

- а) послуги;
- б) страхування життя;
- в) гроші;
- г) все перелічене вище.

16 До факторів, що впливають на купівельну поведінку, не належать:

- а) спосіб життя;
- б) сприйняття;
- в) культура;
- г) усі відповіді вірні;

17 Які з критеріїв сегментації ринку належать до групи "географічні"?

- а) розташування регіону, транспортна мережа;
- б) вік, стать, етап життєвого циклу сім'ї;
- в) суспільний клас, тип особистості, спосіб життя;
- г) доходи, освіта.

18 Яке із зазначених визначень відповідає маркетинговому розумінню

ринку?

- а) ринок - населення цього регіону;
- б) ринок - частина споживачів, які цікавляться товарами вашої фірми;
- в) ринок - це споживачі, які мають фінансові можливості для придбання товару;
- г) правильної відповіді немає.

19 До основних елементів комплексу маркетингу належать:

- а) товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування;
- б) потреба, попит, товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування;
- в) Попит, сукупність існуючих та потенційних покупців, товар, ціна, методи розповсюдження та методи просування
- г) попит, товар, ціна, методи розповсюдження

20 Що означає поняття «маркетингові дослідження»?

- а) Збирання, опрацювання і аналіз даних з метою зниження невизначеності при прийнятті маркетингових рішень.
- б) Систематичне збирання і аналіз маркетингової інформації
- в) Дані про якість товарів, що надходять за контрактами.
- г) Дані про кількість товарів, що надходять за контрактами.

21 Якою є мета паблік-релейшнз (PR)?

- а) популяризація підприємств, організацій або окремих осіб серед цільових груп громадськості;
- б) привернення уваги покупців, виклик зацікавленості і бажання придбати товар, здійснення поштовху до купівлі товарів;
- в) привертання уваги споживача, стимулювання купівлі і створення передумов для повторних закупівель, розвиток тривалих стосунків з отримувачем;
- г) посилення імпульсної купівлі.

22 Маркетинг слід розглядати як:

- а) Комплекс результативних дій підприємства на ринку.
- б) Інструмент підвищення ефективності та результативності системи будь-якої сфери, пов'язаної з обслуговуванням людини, клієнта.
- в) Засіб забезпечення ефективності торгівлі
- г) Знаряддя забезпечення ефективності сфери обміну.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Маркетингова діяльність підприємств : підручник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О. П. Косенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ТОВ "Оберіг", 2023. – 1155 с. URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/62858>
2. Навчальний посібник «Маркетингова діяльність підприємства», за заг.ред.Косенко О.П., - Харків, НТУ «ХП», 2018. – 1008с. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35863>
3. Маркетинг промислового підприємства: навчальний посібник / за ред. проф. А.І.Яковлева, проф. М.І.Ларки. - К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 504с
4. Окландер М.А., Кірносова М.В. Маркетингова товарна політика : підручник. К.: Центр учбової літератури. 2020, 246 с.
5. Попова Н. В. Маркетингові комунікації : підручник / за заг. ред. Н. В. Попової. Харків: «Факт», 2020. 315 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1 Питання містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (50 тестових питань) оцінюється в два бали.

2 Максимальна сума балів за успішне складання фахового випробовування за освітньою програмою «Маркетинг» складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання можуть містити незначні неточності

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обов'язковому матеріалі; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ № 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЕЛІВ

Голова фахової
атестаційної комісії

Олександра КОСЕНКО

Члени фахової атестаційної комісії

Олена КІТЧЕНКО

ЧЕРНОБРОВКІНА

Світлана

Підприємництво, торгівля і логістика

АНОТАЦІЯ

Метою фахових вступних випробувань є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами у відповідності з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Вступні випробування охоплюють перелік фахових дисциплін: товарознавство, технічне регулювання, організація торгівлі, маркетинг, економіка торгівлі, світовий ринок товарів та послуг, фінанси, логістика.

Абітурієнт повинен знати основні питання товарознавства, технічного регулювання, організації торгівлі, маркетингу, економіки торгівлі, світового ринку товарів та послуг, фінансів, логістики.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до НТУ «ХП» (далі - Університет) для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» побудована за синтетичним міжпредметним принципом і складається з окремих розділів, кожен з яких інтегрує матеріал певного функціонального спрямування.

Метою програми для конкурсного відбору вступників до Університету для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» є виявлення рівня засвоєних знань та вмінь, визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітнього ступеня «бакалавр», що навчалися за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію НТУ «ХП» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних

випробувань.

Голова робочої групи – Марина МАЩЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

Члени робочої групи:

1. Олена СЕРГІЄНКО – доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

2. Володимир СИСОЄВ – доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

3. Інна ІШПОЛІТОВА - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступний фаховий іспит здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення іспиту за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання іспиту обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) вступники повинні негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування складає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Підприємництво та торгівля» складається з 40 теоретичних тестових питань з основних питань маркетингової діяльності, 30 з яких містить один вірний варіант відповіді (по 2 бали за кожне завдання), а 10 – декілька вірних варіантів відповіді або розташування у логічній послідовності (по 4 бали за кожне завдання).

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

Підприємництво та торгівля

- 1 Організація господарських зв'язків та вибір потенціального постачальника.
- 2 Зміст бізнес-плану підприємства.
- 3 Планування матеріального забезпечення підприємства.
- 4 Структура комерційних служб підприємств та їх основні функції.
- 5 Основні принципи, яких повинні дотримуватися керівники підприємства при стратегічному плануванні розвитку торговельно-посередницького підприємства.
- 6 Організаційні форми підприємства та його об'єднань в Україні.
- 7 Вплив середовища непрямої дії на діяльність підприємства.
- 8 Поняття підприємницької діяльності, її функції. Цілі організацій.
- 9 Особливості створення підприємств різних форм власності.
- 10 Комерційна діяльність зі збуту продукції.
- 11 Основні показники відбивають стан і ефективність оптово-посередницького ринку.
- 12 Законодавче регулювання бізнесу.
- 13 Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб.
- 14 Підприємництво як об'єкт управління.
- 15 Порядок реєстрації підприємств в Україні.
- 16 Роль та функції підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування.
- 17 Внесення змін до установчих документів.
- 18 Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємницької діяльності
- 19 Особливості реєстрації підприємств різної організаційно-правової форми.
- 20 Якісні і кількісні критерії класифікації фірм.
- 21 Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності.
- 22 Поняття комерційної і некомерційної організації.
- 23 Порядок ліквідації підприємств.

- 24 Визначення системи, компоненти та елементи системи.
- 25 Способи зменшення ризиків для бізнесу.
- 26 Визначення мотивації з точки зору основних її характеристик.
- 27 Розуміння горизонтального та вертикального розподілу праці.
- 28 Класифікація систем. Визначення виробничої системи.
- 29 Об'єктивні і суб'єктивні причини підприємницького ризику.
- 30 Характеристика основних елементів організації.
- 31 Боротьба з із недобросовісною конкуренцією.
- 32 Зміст управлінських відношень та їх типи.
- 33 Основні методи боротьби з ризиком.
- 34 Модель постановки цілей підприємницької діяльності.
- 35 Поняття підприємницької таємниці.
- 36 Організація системи економічної безпеки в підприємницькій діяльності.
- 37 Організаційні форми підприємства та його об'єднань.
- 38 Планування матеріального забезпечення підприємства.
- 39 Організація господарських зв'язків та вибір потенціального постачальника.
- 40 Комерційна діяльність зі збуту продукції.
- 41 Поняття підприємницької діяльності, її функції. Цілі організацій.
- 42 Підприємництво як об'єкт управління.
- 43 Роль та функції підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування.
- 44 Розуміння горизонтального та вертикального розподілу праці.
- 45 Зміст управлінських відношень та їх типи.
- 46 Характеристика основних елементів організації.
- 47 Методика постановки цілей підприємств.
- 48 Модель постановки цілей підприємницької діяльності.
- 49 Розуміння місії організації.
- 50 Вимоги цілей підприємницької діяльності.
- 51 Вимоги до формування місії організації.
- 52 Поняття процесу управління.
- 53 Управлінське рішення як концентроване вираження процесу управління.

- 54 Суть та особливості управлінських рішень.
- 55 Поняття підприємницької таємниці.
- 56 Порядок розголошення підприємницької таємниці та нагляд за дотриманням.
- 57 Предмет та об'єкти комерційної таємниці.
- 58 Поняття культури, бізнес-культури та культури підприємництва.
- 59 Культура підприємницьких організацій, її особливості.
- 60 Організаційні форми комерційно-посередньої діяльності.

Логістика

- 1. Передумови, причини та тенденції розвитку логістики.
- 2. Етапи розвитку та конкурентні переваги логістики.
- 3. Цілі, завдання та принципи логістики.
- 4. Характеристика ключових функцій логістики.
- 5. Характеристика допоміжних функцій логістики.
- 6. Матеріальні потоки та їх класифікація.
- 7. Супутні логістичні потоки та їх класифікація.
- 8. Логістичні системи, ланки та ланцюги.
- 9. Концепція точно в термін (just in time), система KANBAN.
- 10. Концепція планування потреб/ ресурсів (RP) та її системи.
- 11. Концепція DDT та її системи.
- 12. Цілі, завдання та функції закупівельної логістики.
- 13. Вибір постачальника.
- 14. Цілі, завдання та функції виробничої логістики.
- 15. Порівняльний аналіз традиційних і логістичних принципів управління виробництвом.
- 16. Штовхаючі та тягнучі системи управління у виробничій логістиці.
- 17. Цілі, завдання та функції логістики розподілення.
- 18. Дистрибутивні канали та ланцюги.
- 19. Класифікація та характеристика посередників.
- 20. Цілі, завдання та функції логістики управління запасами.
- 21. Поняття матеріальних запасів, їх роль та причини створення.

22. Класифікація матеріальних запасів та витрат в системі управління запасами.
23. Системи управління (контролю) запасами.
24. Цілі, завдання та функції складської логістики.
25. Характеристика і класифікація складів.
26. Організація логістичного процесу на складі.
27. Цілі, завдання та функції транспортної логістики.
28. Класифікація видів транспорту та їх порівняльна характеристика.
29. Види вантажних перевезень, транспортні витрати і тарифи.
30. Цілі та завдання інформаційної логістики, логістичні інформаційні системи і технології.
31. Цілі та завдання сервісної логістики, класифікація видів сервісного обслуговування.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

РІВЕНЬ 1

**1.1 Обрати один вірний варіант відповіді
(2 бали за кожне тестове завдання)****1) Економічний ефект в загальному розумінні визначається як: (2 бали)**

- співвідношення витрат та результатів діяльності
- співвідношення результатів та витрат діяльності
- різницю між результатом та витратами діяльності
- різницю між витратами та результатом діяльності

2) До якого виду підприємницької діяльності відносяться банки та фондові біржі: (2 бали)

- виробничого підприємництва
- консультативного підприємництва
- фінансового підприємництва
- комерційного підприємництва

3) Чистий прибуток підприємництва - це... (2 бали)

- прибуток до оподаткування після вирахування податків
- прибуток від звичайної діяльності після вирахування податків
- дохід від реалізації продукції після вирахування непрямих податків
- прибуток від операційної діяльності після вирахування податків

5) Показники продуктивності праці характеризують: (2 бали)

- рух трудових ресурсів підприємства
- міру кількості затраченої праці
- ефективність трудових витрат
- плінність трудових ресурсів підприємства

6) Склади загального користування доцільно орендувати при... (2 бали)

- стабільному великому об'ємі складованої продукції
- високій оборотності продукції
- зберіганні товару сезонного попиту
- зберіганні власної продукції

7) Визначте головні критерії вибору постачальника: (2 бали)

- низькі ціни, малий час виконання замовлень, надання технічної підтримки
- імідж, фінансовий стан, якість продукції
- зручне розміщення, широкий асортимент продукції, довгострокові господарські зв'язки
- вартість продукції, якість продукції, надійність обслуговування

8) До якого типу систем розподілу відноситься дистрибутивна мережа, в якій один із членів цієї мережі є власником усіх інших її ланок? (2 бали)

- корпоративна система
- вертикальна система
- договірна система
- горизонтальна система.

РІВЕНЬ 2

***2.1 Обрати декілька вірних варіант відповіді
(4 бали за кожне тестове завдання)***

7. Що із названого нижче входить до 7 правил логістики? (4 бали)

- 1) Мінімальні витрати енергії
- 2) Необхідний обсяг товарів
- 3) Максимальна рентабельність
- 4) Заданий час
- 5) Правильна комплектність
- 6) Відповідне місце

2. Які логістичні функції не відносяться до ключових (основних)? (4 бали)

- 1) Управління процедурами замовлення
- 2) Складування
- 3) Транспортування
- 4) Управління запасами
- 5) Захисне пакування
- 6) Підтримка повернення товарів

***2.2 Розташувати елементи в логічній послідовності,
(4 бали за кожне тестове завдання)***

1. Розташуйте в логічній послідовності науковців, які зробили значний внесок у концепцію підприємництва (4 бали)

- Йозеф Шумпетер
- Річард Кантільйон
- Пітер Друкер
- Жан-Батіст Сей
- Девід МакКлеланд
- Адам Сміт

2. Розташуйте в логічній послідовності етапи процесу надання послуги (4 бали)

- попередні контакти
- діагностика проблеми клієнта
- виконання робіт
- перевірка якості виконаних робіт клієнтом і розрахунки за

послугу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоцерківський О.Б., Брінь П.В., Замула О.О., Ширяєва Н.В. Логістика : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2010. 152 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450848>
2. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. Гой, Т. Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. - К. : Центр учбової літератури, 2013. 367 с.
3. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підручник / Н. О. Голошубова. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 680 с.
4. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2010. 305 с.
5. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики рівня професійних компетентностей [Електронний ресурс] : навч.-практ. посіб. / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, Н. В. Лепетюха [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (1,47 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 333 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22559>
6. Економіка торгівлі : навч. посіб. / [Н.О. Власова, В.А. Гросул, О.А. Круглова, М.В. Чорна та ін..] ; за ред. Н.О. Власової. – Х. : Світ Книг, 2014. 473 с.
7. Жарська І.О. Логістика: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2019. 209 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11468/1/Жарська%20І.%20О.%20Логістика%20навчальний%20посібник.pdf>
8. Кислий В.М., Біловодська О.Д., Олефіренко О.М. Соляник О.М. Логістика: Теорія та практика: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 360 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/38038/1/Bilovodska_Kyslyi_Olefirenko_Solyanyk.pdf;jsessionid=E325BEE5F41B57B89E52087A2AC63185
9. Крикавський Є. В. Логістика для економістів : підручник. 2-е видання, виправлене і доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 476 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450845>

10. Логістика : навч. посіб. / К.В. Мельникова [та ін.] ; за заг. ред. Ястремської О.М. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 272 с. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/12240/1/2015%20Ястремська%20О.%20М.pdf>
11. Марченко В.М., Шутюк В.В. Логістика: підручник. Київ : Видавничий дім «Артек», 2018. 312 с. URL : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/36003/1/Logistyka_Marchenko.pdf
12. Оцінка бізнесу та його складових / Цибульська Е.І. Київ : Кондор. – 2020. 364 с.
13. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
14. Підприємництво. Торгівля. Біржова діяльність : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді, Т. П. Фесун] ; Нац. ун -т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. – Київ, 2021. 120 с.
15. Сисоєв В.В., Сисоєв Д.В. Практикум з логістики : навч. посіб. Харків : Вид-во «Підручник НТУ «ХПІ»», 2011. 144 с.
16. Сумець О.М., Білоцерківський О.Б., Голофаєва І.П. Логістика : теорія, ситуації, практичні завдання : навч. посіб. Ч. 1 : Логістика як інструмент ринкової економіки / заг. ред. О. М. Сумець. Харків : Міськдрук, 2010. 212 с. URL : <https://textbook.com.ua/logistika/1473450861>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

1 Питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (30 тестових питань) оцінюється в два бали.

2 Питання, що містять декілька вірних варіантів відповіді або передбачають розташування варіантів відповіді у логічній послідовності (10 питань), оцінюються в 4 бали.

3 Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

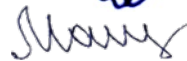
Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

Марина МАЩЕНКО

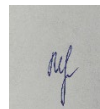
Члени робочої групи:

Олена СЕРГІЄНКО

Володимир СИСОЄВ

Інна ІППОЛІТОВА

Готельно-ресторанний бізнес

АНОТАЦІЯ

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається «Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ»» та «Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань».

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес».

Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра та одночасно відображає вимоги до здобувачів рівня вищої освіти «магістр», визначених у стандартах вищої освіти.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа», освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес».

Голова робочої групи (гарант програми) – Наталія ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

Члени робочої групи:

1. Лариса СТРИГУЛЬ – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

2.– Тетяна ЧАЙКА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступне фахове випробування здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення фахового випробування за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином згенерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання фахового випробування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення іспиту займає 60 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Готельно-ресторанний бізнес» складається з 50 теоретичних тестових питань з основних дисциплін професійної підготовки зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та навчального плану, а саме: «Організація ресторанного господарства», «Організація готельного господарства», «Економіка готелів та ресторанів», «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства», «Управління якістю продукції та послуг в готельно-ресторанному господарстві».

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Основні напрямки розвитку ресторанного господарства.
2. Послуги ресторанного господарства, їх класифікація та моделювання умов їх надання.
3. Класифікація закладів ресторанного господарства.
4. Виробничо-торговельна структура закладів ресторанного господарства.
5. Класифікація виробничих процесів закладу ресторанного господарства.
6. Мережа підприємств ресторанного господарства, суть, показники, принципи формування.
7. Організація постачання закладів ресторанного господарства.
8. Організація роботи складського, тарного та транспортного господарств закладів ресторанного господарства.
9. Виробничий процес як основа формування закладу ресторанного господарства.
10. Основні принципи організації виробництва у закладах ресторанного господарства.
11. Організація оперативного планування виробництва у закладах ресторанного господарства.
12. Організація роботи цехів з виготовлення напівфабрикатів закладів ресторанного господарства.
13. Організація роботи доготівельних цехів закладів ресторанного господарства.
14. Організація роботи спеціалізованих цехів закладів ресторанного господарства.

15. Організація роботи допоміжних цехів закладів ресторанного господарства.
16. Основи технологічного процесу обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства
17. Характеристика методів, видів та форм обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства
18. Характеристика матеріально-технічної бази для обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства
19. Організація та моделювання процесу повсякденного обслуговування різних контингентів споживачів у закладах ресторанного господарства.
20. Характеристика меню, преїскуранту, винної, коктейльної карток.
21. Основні вимоги до якості послуг та вимоги безпеки послуг закладів ресторанного господарства.
22. Організація проведення банкетів та прийомів. Організація обслуговування банкетів за столом.
23. Організація обслуговування банкетів групи фуршет.
24. Організація проведення банкету - чай, банкету-кава.
25. Організація обслуговування споживачів за типом “шведський стіл”.
26. Організація проведення тематичних заходів в закладах ресторанного господарства.
27. Кейтерінг як складова бізнесу у ресторанному господарстві.
28. Організація обслуговування учасників конференцій, презентацій, нарад, споживачів у місцях відпочинку.
29. Організація обслуговування туристів у закладах ресторанного господарства.
30. Організація обслуговування споживачів у закладах лікувально-оздоровчого відпочинку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

2. Назаренко І.А. Організація ресторанного господарства (Блок 1): навч. посібник / І.А. Назаренко, Р.П. Никифоров, Н.В. Лохман. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 165 с.

3. Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб.: [для закладів вищої освіти] / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 484 с.

4. Організація ресторанного господарства. Частина 1: конспект лекцій для студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, Т. А. Жадан, Т. Ю. Чайка. – Харків: НТУ «ХП», 2023. – 60 с.

5. Організація ресторанного господарства. Частина 2: конспект лекцій для студентів спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, Т. Ю. Чайка. – Харків: НТУ «ХП», 2023. – 51 с.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Загальна характеристика готельних послуг.
2. Характеристика засобів розміщення.
3. Характеристика підприємств готельного господарства для відпочинку.
4. Характеристика лікувально-оздоровчих підприємств готельного господарства.
5. Історія розвитку готельного господарства в світі та Україні

6. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності.
7. Нормативно-правове регулювання готельної індустрії.
8. Концепція гостинності в готельному господарстві
9. Основи стандартизації готельних послуг.
10. Основні підходи до класифікації готелів.
11. Класифікація підприємств готельного господарства України.
12. Склад організаційної структури готелів.
13. Особливості організації праці на підприємстві готельного типу.
14. Діяльність служби прийому та розміщення туристів.
15. Організація бронювання місць у готелях.
16. Міжнародні системи бронювання.
17. Організація обслуговування на житлових поверхах.
18. Технологія клінінгових робіт у приміщеннях готелів
19. Стратегії конкуренції готельних підприємств.
20. Встановлення тарифів на готельні послуги.
21. Склад приміщень готельного господарства.
22. Основні вимоги до організації номерного фонду готельних господарств різної категорійності
23. Організація нежитлових груп приміщень підприємства готельного господарства.
24. Основні складові формування сучасного інтер'єру підприємств готельного господарства.
25. Організація надання додаткових послуг в підприємстві готельного господарства.
26. Організація служби обслуговування в п'яти- і чотири- зіркових готелях.
27. Особливості організації харчування туристів у різних типах підприємств готельного господарства.
28. Особливості матеріально-технічного постачання у готельному господарстві .

29. Управління персоналом готельного комплексу.
30. Культура обслуговування в готельному господарстві.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Байлік С. І. Організація готельного господарства: підруч. / С. І. Байлік, І. М. Писаревський. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
2. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.
3. Готельно-ресторанна справа. Навчально-методичне видання. Книга 1. / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта, Г. Й. Островська та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 268 с.
4. Галасюк С. С. Організація готельного господарства: навчально-практичний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. – 204 с.

ІІІ. ЕКОНОМІКА ГОТЕЛІВ ТА РЕСТОРАНІВ

1. Визначте сутність готельної послуги та готельного продукту.
2. Назвіть класифікаційні ознаки засобів розміщення. Визначте вимоги до матеріального оснащення готелів.
3. Умови сертифікації готелів.
4. Основні показники діяльності готельного підприємства.
5. Визначте класифікацію закладів ресторанного господарства.
6. Форми продукції за ступенем готовності. Охарактеризуйте поняття «номенклатура» та «асортимент».
7. Склад плану експлуатаційної діяльності готелю.
8. Експлуатаційна програма підприємства готельного господарства.
9. Показники оцінки використання номерного фонду.
10. Яким чином визначається пропускна спроможність об'єкта розміщення?

11. Визначення роздрібного товарообороту.
12. Показники, що характеризують товарооборот підприємства.
13. Зовнішні фактори, які впливають на розмір та склад виробничої програми та товарообороту в ресторанному господарстві.
14. Внутрішні фактори, які впливають на розмір та склад виробничої програми та товарообороту в ресторанному господарстві.
15. Чинники, які визначають структуру основних засобів підприємства ресторанного господарства.
16. Види вартості основних засобів. Визначте види зносу основних засобів.
17. Особливості запасів у сфері ресторанного господарства. Визначте причини утворення сировинних і товарних запасів у закладах ресторанного господарства.
18. Класифікацію запасів за призначенням.
19. Сутність продуктового балансу закладу ресторанного господарства.
20. Показники, які надають кількісні характеристики персоналу.
21. Основні методи планування чисельності персоналу. Яким показником оцінюється ефективність використання персоналу?
22. Поняття «витрати» і «собівартість продукції» Визначте склад поточних витрат на виробництво, реалізацію, організацію споживання продукції та товарів.
23. Елементи витрат. Визначте основні класифікаційні характеристики витрат.
24. Поняття «дохід» та назвіть склад доходу від операційної діяльності. Визначте особливості формування доходу на підприємствах готельного і ресторанного господарства.
25. Основні функції ціни. Види цін залежно від сфери обігу або галузевої форми продукції.
26. Види прибутку підприємства. Особливості оподаткування прибутку.

27. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Резерви зростання прибутку готелів і ресторанів.
28. Показники ліквідності підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.
2. Економіка готелів та ресторанів: конспект лекцій для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, В. О. Александрова. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 94 с.
3. Басюк Т.П., Керанчук Т.Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2018. 360 с.
4. Дослідження та оптимізація економічних процесів в готельно-ресторанному бізнесі : кол. монографія / Т. С. Шовкопляс та ін. ; за ред. Н. В. Якименко-Терещенко, Є. М. Строкова ; Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Харків : НТУ "ХПІ" ; Панов А. М., 2019. – 100 с.
5. Економіка підприємства : підручник / за ред. Н. В. Якименко-Терещенко. Харків : Іванченко І. С., 2018. 451 с.

IV. УСТАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

1. Призначення та класифікація механічного устаткування.
2. Структура та продуктивність технологічних машин.
3. Загальні правила експлуатації механічного устаткування.
4. Призначення та будова універсальних кухонних машин.

5. Будова та принцип дії машин для очищення картоплі.
6. Види посудомийних машин та основні операції миття посуду.
7. Будова і принцип дії посудомийних машин періодичної дії.
8. Будова і принцип дії посудомийних машин безперервної дії.
9. Види та призначення подрібнювального устаткування.
10. Види та призначення різального устаткування.
11. Конструктивні елементи та принцип дії машин для нарізання гастрономії.
12. Призначення і принцип дії збивальних машин.
13. Призначення та види дозувально-формувального устаткування.
14. Призначення та види пресуючого устаткування.
15. Призначення та види теплового устаткування.
16. Призначення та характеристика гастроемкостей.
17. Універсальні теплові апарати.
18. Призначення, види, будова і принцип дії плит.
19. Призначення, будова і принцип дії пароконвектоматів.
20. Охарактеризувати режими приготування кулінарної продукції у пароконвектоматах.
21. Призначення та види варильного устаткування.
22. Призначення та принцип дії кавоварок.
23. Призначення та види жарильно-пекарського устаткування.
24. Призначення і конструктивні особливості сковорід.
25. Призначення та види водогрійного устаткування.
26. Призначення та види допоміжного теплового устаткування.
27. Характеристика видів холодильної обробки харчових продуктів.
28. Основні елементи і принцип дії парової компресійної холодильної машини.
29. Зберігання харчових продуктів у стаціонарних холодильних камерах.
30. Призначення та види збірних холодильних камер.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства: конспект лекцій для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / Уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, В. О. Александрова. Харків: НТУ «ХП», 2022. 67 с.
2. Устаткування закладів ресторанного господарства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. А. Мазаракі, С. Л. Шаповал, І. І. Тарасенко та ін. – Київ : Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 640 с.
3. Шаповал С. Л. Устаткування закладів ресторанного господарства. Механічне устаткування / С. Л. Шаповал, І. І. Тарасенко, О. П. Шинкаренко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 240 с.
4. Устаткування закладів ресторанного господарства : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів, які навчаються за спеціальністю «Технологія харчування» / І. О. Конвісер, Г. А. Бублик, Т. Б. Паригіна, Ю. М. Григор'єв ; за ред. І. О. Конвісера. - К. : КНТЕУ, 2005. - 526 с.
5. Мазаракі А.А. Устаткування закладів ресторанного господарства: навч.посібник / Мазаракі А.А. та ін./ – Київ : КНТЕУ, 2016 – 640 с.
6. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

V. СВІТОВИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС

1. Фактори, які сприяли значному зростанню готельного господарства в Європі.
2. Визначення світового ринку готельно-ресторанного господарства та основні тенденції його розвитку.
3. Вимоги до атестації готелю для присвоєння йому певної категорії.
4. Головні критерії класифікації готелів за рівнем комфорту.
5. Динамічні показники комфорту .

6. Французька національна класифікація готелів.
7. Німецька класифікація готелів.
8. Основні ознаки готельної мережі.
9. Найбільші готельні мережі
10. Типи ресторанів у Європі.
11. «Зірки Мішлен».
12. Структурні категорії якості обслуговування.
13. Суть концепції «Free flow».
14. Новітні тенденції у розвитку світового готельно-ресторанного ринку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Клапчук В. М., Польова Л. В. Туризм і готельне господарство світу та України : історія та сучасний стан, тенденції і моніторинг : Навчально-методичний посібник / В. М. Клапчук, Л.В. Польова. - Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. -408 с.
2. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661с.
3. Сучасні тенденції та стратегії відновлення індустрії гостинності після COVID-19 та карантинних обмежень: монографія [Електронний ресурс] / Г.О. Горіна, Г.А. Богатирьова, Ю.С. Дорош, Р.І. Дудченко та ін.; наук. ред. Г.О. Горіна. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2023. 142 с
4. Готельно-ресторанна справа : бакалаврський курс: навч. посібн. для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» першого (бакалаврського) рівня освіти усіх форм навчання / колектив авторів ; за ред. проф. Н. В. Якименко-Терещенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Частина 1. – Харків, 2022. – 549 с.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Галузь – 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність – 241 “Готельно-ресторанна справа”

Конкурсна пропозиція «Готельно-ресторанний бізнес»

Рівень вищої освіти - магістр

Зазначте Ваше прізвище, ім'я та по-батькові

Введіть адресу Вашої електронної пошти

Додайте номер контактного телефону

1.Для пастеризації, стерилізації, варіння, смаження призначене устаткування

(2 бали)

допоміжне

сортувальне

теплове

механічне

мийне

2.Стандартний набір страв у ранковому меню, який пропонується туристам у готелях, ресторанах, кафе, - це (2 бали)

розширений сніданок

континентальний сніданок

експрес-сніданок

англійський сніданок

3.Процес обчислення собівартості окремих видів продукції – це (2 бали)

кошторис

калькулювання

групування витрат

смета

4. Технічні фактори (способи, чинники) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції включають (дві відповіді) (2 бали)

забезпечення належної технічної оснащеності виробництва

розширення прямих господарських зв'язків між виробниками та споживачами

установлення прийнятних для виробників і споживачів цін на окремі види товарів і послуг

використання науки і техніки в процесі проектування продукції

використання ефективної мотивації праці всіх категорій персоналу підприємства

5. Для подрібнення м'яса й риби використовують (2 бали)

формувальні машини

м'ясорубки та куттери

тендерайзери

фаршмішалки

6. План, який визначає майбутні обсяги основної діяльності готелю - це (2 бали)

план експлуатаційної діяльності готелю

експлуатаційна програма

стратегічний план діяльності готелю

план основної діяльності готелю

7. Сучасне технологічне устаткування, меблі підвищеної комфортності, які відповідають інтер'єру приміщення; унікальний внутрішній і зовнішній дизайн приміщення; наявність карти вин - це відмінні вимоги для ... (2 бали)

Бар

Шинок

Кафе

Кафетерій

Ресторан

8. Процес замовлення потенційним користувачем готелю основних або додаткових послуг у певному обсязі, з метою використання послуг в обумовлені терміни конкретним споживачем або групою споживачів (1 бал)

резервування

бронювання

замовлення-резерв

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Максимальна кількість балів, які отримує учасник фахового випробування за виконані тестові завдання, складає 100 балів. Тестове завдання містить 50 питань, за кожну правильну відповідь вступник отримує 2 бали, неправильну - 0 балів. Сума балів за правильні відповіді може бути від 0 до 100.

Підсумкова оцінка фахового випробування визначається за 200-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі
60–63	E	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	<ul style="list-style-type: none"> – повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Валерій КОБЄЛЄВ

Голова робочої групи

(гарант програми)

Наталія ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО

Члени робочої групи:

Тетяна ЧАЙКА

Лариса СТРИГУЛЬ

Міжнародні економічні відносини

АНОТАЦІЯ

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту», правил прийому до Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» затверджених рішенням Вченої ради протокол № 12 від 29.12.2021 року.

Програму складено в обсязі програми вищої освіти бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Вимоги до рівня підготовки вступників наступні.

Майбутній здобувач ступеня магістр зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» має продемонструвати ступінь своєї підготовленості з обраної спеціальності, рівень загальної і професійної ерудиції до розв'язання поставлених завдань.

Проведення вступного випробування для участі в конкурсі щодо зарахування на навчання за ступенем вищої освіти «магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» за мету має реалізацію наступних складових:

- показати знання вступника із загальних основ економічної теорії, міжнародні економічні відносини, міжнародний кредит та банківська справа, міжнародні стандарти фінансової звітності;
- показати вміння вступника використовувати придбані знання в практичній роботі.

Вступне випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» і включає зміст навчальних дисциплін:

1. Економічна теорія.
2. Міжнародні економічні відносини.
3. Світова та конкурентна політика країн Європейського Союзу.
4. Економічна дипломатія, дипломатичний протокол та етикет.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Економічна теорія

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Еволюція економічної науки. Напрями школи і течії економічної теорії. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет, метод та функції економічної теорії. Економічні закони і категорії. Економічна теорія та економічна політика. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика.

Тема 2. Економічні потреби та економічні інтереси

Економічні потреби, їх суть та структура. Поняття безмежності потреб. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів. Сутність та основні структурні елементи економічних систем. Типи економічних систем та їх особливості. Економічна система сучасної України. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти, форми і види власності. Трансформація форм власності в Україні.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх взаємозв'язок. Ресурси виробництва та їх види. Обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей. Проблема економічного вибору. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Товарне виробництво як основа ринкової економіки.

Тема 4. Теорія товару і грошей

Товар і його властивості. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції та види грошей. Закон грошового обігу.

Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки

Ринок та його види. Функції ринка. Закон попиту, детермінанти попиту, індивідуальний та ринковий попит. Закон пропозиції, детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага та фактори її порушення. Ціна: механізм формування, функції, види. Сутність та форми конкуренції в ринковій економіці. Монополія та антимонопольна політика.

Тема 6. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Функції підприємства. Суть підприємництва та умови його існування. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 7. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг

Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Обіговий капітал. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу.

Тема 8. Капітал сфери обігу

Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Торговельний капітал та його еволюція. Позичковий капітал: сутність та джерела. Позичковий процент. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал. Цінні папери акціонерних товариств. Фондова біржа та її функції.

Тема 9. Доходи населення, їх формування та розподіл

Теоретичні концепції походження та розподілу доходів. Заробітна плата: сутність, форми та системи. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Структура сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині. Державне регулювання розподілу доходів.

Тема 10. Держава та її економічні функції

Необхідність втручання держави в економічні процеси. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. Проблеми державного регулювання економіки України.

Розділ 2. Міжнародні економічні відносини

Тема 1. Міжнародна економічна система (МЕС) та міжнародні економічні відносини (МЕВ)

Міжнародний поділ праці (МПП) як основа МЕС. Основні форми МПП: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва. Етапи та

особливості розвитку світового господарства. Сутність, предмет та структура МЕВ.

Тема 2. Середовище МЕВ

Сутність та особливості середовища МЕВ. Характеристика факторів політико-правового середовища. Характеристика факторів економічного середовища. Характеристика факторів соціально-культурного середовища. Характеристика факторів інфраструктурного середовища

Тема 3. Міжнародна економічна діяльність (МЕД)

Основні риси розвитку МЕД. Методологічна база дослідження МЕД. Економічні інтереси та економічні закони сучасної МЕД.

Тема 4. Світовий ринок товарів і послуг

Сутнісна характеристика світового ринку. Класифікація товарів і послуг на світовому ринку. Економічна основа та теорії розвитку міжнародної торгівлі

Тема 5. Міжнародна торгівля в системі МЕВ

Сутність та значення міжнародної торгівлі в системі МЕВ. Система показників, що характеризує участь країн у міжнародній торгівлі. Механізм та форми міжнародної торгівлі. Основні методи міжнародної торгівлі

Тема 6. Ціноутворення в міжнародній торгівлі

Сутність ціноутворення на світовому ринку. Класифікація цін на світових товарних ринках. Основні методи встановлення зовнішньоторговельних цін.

Тема 7. Міжнародна торговельна політика

Види міжнародної торгової політики. Методи державного регулювання міжнародної торгівлі. Рівні та види державного регулювання міжнародної торгівлі. СОТ та її роль в міжнародній торгівлі товарами.

Тема 8. Міжнародні науково-технічні відносини

Суть та особливості науково-технічних відносин. Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння.

Тема 9. Світовий фінансовий ринок

Сутність, передумови створення та принципи світового фінансового ринку. Функції та структура світового фінансового ринку. Класифікація суб'єктів світових фінансових ринків.

Тема 10. Міжнародний кредит

Сутність та функції міжнародного кредиту. Загальна характеристика кредитів у зовнішній торгівлі. Особливості формування і розвитку світового ринку позичкових капіталів.

Тема 11. Світовий ринок праці

Сутність світового ринку праці. Структура та особливості формування світового ринку праці. Історія та особливості розвитку сучасного світового ринку праці

Тема 12. Міжнародна трудова міграція

Сутність, класифікація та особливості міжнародних міграційних процесів. Напрями та наслідки міжнародної міграції робочої сили. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Інтеграція України в міждержавний обмін робочою силою.

Тема 13. Світова валютна система

Суть та взаємозв'язки національних, міжнародних та світових валютних систем. Валюта в міждержавних відносинах, види валют та їх оборотність. Поняття та режими валютного курсу. Етапи еволюції світової валютної системи. Характеристика Європейської валютної системи 6. Міжнародна система організації валютних ринків.

Тема 14. Міжнародні розрахунки

Загальна характеристика та особливості міжнародних розрахунків. Техніка здійснення міжнародних розрахункових операцій. Засоби платежу, що використовуються при здійсненні міжнародних розрахунків. Міжнародні платіжні системи. Заходи державного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин.

Тема 15. Глобалізація економічного розвитку

Глобалізація як нова якість інтернаціоналізації. Глобальні проблеми світового господарства. Інтеграція України у світову економіку.

Розділ 3. Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни. Теорія конкуренції в ринковій економіці

Ринкові перетворення в Україні та необхідність створення конкурентного середовища. Соціально-економічні причини, що обумовлюють необхідність конкурентної політики держави. Необхідність формування культури конкуренції у широких верств населення. Цілі та завдання курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами. Конкуренція як економічна категорія.

Тема 2. Теорія монополій. Досвід США та Канади щодо захисту конкуренції і обмеження зловживань монополістів

Історія розвитку антитрестівського законодавства. Антитрестівська політика США. Законодавство та органи регулювання конкуренції в Канаді. Акт проти зговору і обмежень у торгівлі. Економічна Рада Канади. Закон про конкуренцію. Бюро з питань конкуренції Трибунал з питань конкуренції. Процедура розслідування і прийняття рішень.

Тема 3. Конкурентна політика в Європейському Союзі

Роль Європейської комісії та Суду ЄС в питаннях формування та реалізації конкурентної політики в рамках спільного ринку. Сфери здійснення регулювання конкуренції. Конкурентне законодавство Європейського Союзу. Штрафні санкції.

Тема 4. Конкурентна політика окремих європейських країн

Конкурентна політика в країнах-членах ЄС та її дворівневий характер. Механізм прийняття рішень конкурентними відомствами. Забезпечення їхньої незалежності та об'єктивності..

Тема 5. Міжнародні аспекти конкурентної політики. Система відповідальності за порушення конкурентного законодавства

Роль ЮНКТАД, СОТ, ОЕСР в процесі формування міжнародної конкурентної політики. Комплекс принципів і правил ООН з питань конкуренції. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ/СОТ).

Тема 6. Динаміка формування європейської зовнішньої політики

Як формується європейська зовнішня політика та якими є інтереси ключових гравців; інсайти європейської зовнішньої політики від провідних дипломатів та практиків у галузі європейських студій. Європейська служба зовнішньополітичної діяльності. Лісабонський договір. Маастрихтська угода.

Тема 7. Інструменти Євросоюзу для впливу в світі

Концепт «розриву між спроможністю та очікуваннями» у європейській зовнішній політиці. Концепт «європейської цивільної сили» (Civilian Power Europe) (експертний рівень). Концепт «європейської військової сили» (Military Power Europe) (експертний рівень). Концепт «європейської нормативної сили» (Normative Power Europe) (експертний рівень). Концепт «європейської ринкової сили» (Market Power Europe) (експертний рівень).

Тема 8 Зовнішня політика ЄС: вплив держав-членів

Акцентування уваги французької зовнішньої політики на європейському векторі. “Середземноморський Союз”. Європейське оборонне агентство та Інститут безпекових досліджень. Амбіційна позиція Польщі. Вплив Німеччини. Найбільш інноваційним у зовнішній діяльності є Інструмент партнерства, роль та функції.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. Економічна теорія

1. Економічні категорії й економічні закони.
2. Обмеженість економічних ресурсів і проблема вибору. Крива виробничих можливостей.
3. Основні типи і порівняльний аналіз економічних систем.

4. Економічний зміст відносин власності. Форми власності й необхідність їхньої розмаїтості для ефективного функціонування економічної системи.
5. Поняття та умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості.
6. Ринок і його функції.
7. Механізм функціонування ринкової системи. Модель кругообігу продукту, ресурсів та доходів.
8. Основні моделі ринку і їхня характеристика.
9. Інфраструктура ринку.
10. Попит і закон попиту. Фактори попиту.
11. Пропозиція і закон пропозиції. Фактори пропозиції.
12. Рівновага попиту та пропозиції. Рівноважна ціна й рівноважна кількість.
13. Заробітна плата як ціна праці. Визначення величини зарплати на конкурентному ринку, ринку монополії, двосторонньої монополії.
14. Позичковий відсоток: поняття, фактори, які впливають на його рівень, значення.
15. Нерівність у розподілі доходів. Крива Лоренца, коефіцієнт Джини, децильний коефіцієнт.
16. Макроекономічні показники (ВНП, ВВП, ЧНП, НД, ЛРД), і їхнє співвідношення.
17. Споживання, заощадження, інвестиції та їх взаємозв'язок.
18. Гроші, еволюція, функції. Рівняння Фішера.
19. Банківська система: поняття, елементи, роль в економічних процесах.
20. Цілі грошово-кредитної політики і її інструменти.
21. Податки, їх функції, види. Проблема оптимального рівня оподаткування.
22. Економічний цикл і його фази. Характеристика фаз циклу.
23. Поняття інфляції, її вимір, причини, види.
24. Причини й форми безробіття. Закон Оукена. Безробіття в Україні.
25. Світове господарство, його еволюція й етапи розвитку.
26. Міжнародна торгівля, її особливості.

27. Теорія порівняльних переваг.
28. Мобільність факторів виробництва: капіталу, робочої сили, технологій.
29. Платіжний та торговельний баланс.
30. Світова валютна система та її еволюція.

Розділ 2. Міжнародні економічні відносини

1. Міжнародний поділ праці (МПП) як основа МЕС.
2. Основні форми МПП: міжнародна спеціалізація та міжнародне кооперування виробництва.
3. Етапи та особливості розвитку світового господарства.
4. Сутність, предмет та структура МЄВ.
5. Сутність та особливості середовища МЄВ.
6. Характеристика факторів політико-правового середовища.
7. Характеристика факторів економічного середовища.
8. Характеристика факторів соціально-культурного середовища.
9. Характеристика факторів інфраструктурного середовища.
10. Основні риси та економічні закони сучасної МЄД.
11. Сутнісна характеристика світового ринку. Класифікація товарів і послуг на світовому ринку.
12. Економічна основа та теорії розвитку міжнародної торгівлі.
13. Сутність та значення міжнародної торгівлі в системі МЄВ.
14. Система показників, що характеризує участь країн у міжнародній торгівлі.
15. Механізм, форми та методи міжнародної торгівлі.
16. Сутність та класифікація цін на світових товарних ринках.
17. Основні методи встановлення зовнішньоторговельних цін.
18. Види міжнародної торгової політики.
19. Методи, рівні та види державного регулювання міжнародної торгівлі.
20. СОТ та її роль в міжнародній торгівлі товарами.
21. Суть та особливості науково-технічних відносин. Міжнародна передача технологій та міжнародне технічне сприяння.

22. Сутність, передумови створення та принципи світового фінансового ринку.
23. Функції, структура та суб'єкти світових фінансових ринків.
24. Сутність та функції міжнародного кредиту. Загальна характеристика кредитів у зовнішній торгівлі.
25. Особливості формування і розвитку світового ринку позичкових капіталів.
26. Сутність та історія світового ринку праці. Структура та особливості формування світового ринку праці.
27. Сутність, класифікація та особливості міжнародних міграційних процесів.
28. Напрями та наслідки міжнародної міграції робочої сили.
29. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Інтеграція України в міждержавний обмін робочою силою.
30. Суть та взаємозв'язки національних, міжнародних та світових валютних систем.
31. Валюта в міждержавних відносинах, види валют та їх оборотність.
32. Поняття та режими валютного курсу, етапи еволюції світової валютної системи.
33. Характеристика Європейської валютної системи та міжнародна система організації валютних ринків.
34. Загальна характеристика та особливості міжнародних розрахунків.
35. Техніка здійснення міжнародних розрахункових операцій та засоби платежу, що використовуються при здійсненні міжнародних розрахунків.
36. Міжнародні платіжні системи.
37. Заходи державного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин.
38. Глобалізація як нова якість інтернаціоналізації.
39. Глобальні проблеми світового господарства.
40. Інтеграція України у світову економіку.

Розділ 3. Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу

1. Ринкові перетворення в Україні та необхідність створення конкурентного середовища.
2. Соціально-економічні причини, що обумовлюють необхідність конкурентної політики держави.
3. Конкуренція як економічна категорія. Закон конкуренції як загальний закон товарного виробництва.
4. Монополія та монопсонія. Обмежена монополія і обмежена монопсонія.
5. Монополістична конкуренція. Олігополія.
6. Якісні характеристики основних типів ринків та особливості конкурентної поведінки на цих ринках.
7. Методи і засоби конкурентної боротьби.
8. Цінова та нецінова конкуренція.
9. Добросовісна конкуренція та недобросовісна конкуренція.
10. Галузева конкуренція та міжгалузева конкуренція.
11. Конкурентна боротьба та її наслідки. Добросовісна конкуренція.
12. Суть, цілі та напрямки конкурентної політики держави.
13. Досвід США та Канади щодо захисту конкуренції і обмеження зловживань монополістів.
14. Антитрестівська політика США та державні органи захисту конкуренції США.
15. Закон Шермана - підґрунтя усієї наступної практики антимонопольного регулювання.
16. Доктрина PER SE.
17. Закон Клейтона - закон про Федеральну торгову комісію (ФТК). Комплексний закон про торгівлю і конкурентоспроможність.
18. Закон про міжнародну взаємодопомогу антитрестівським органам. Блок винятків з конкурентного законодавства.

19. Закон Вебба-Померена. Закон про експортні компанії. Процедура прийняття рішень щодо припинення порушень.
20. Законодавство та органи регулювання конкуренції в Канаді. Акт проти зговору і обмежень у торгівлі. Економічна Рада Канади.
21. Роль Європейської комісії та Суду ЄС в питаннях формування та реалізації конкурентної політики в рамках спільного ринку.
22. Сфери здійснення регулювання конкуренції. Конкурентне законодавство Європейського Союзу.
23. Державні підприємства та лібералізація ринку.
24. Контроль за злиттями та поглинаннями підприємств. Кількісні характеристики самої концентрації та відповідність її здійснення інтересам „спільного ринку”.
25. Конкурентна політика в країнах-членах ЄС та її дворівневий характер.
26. Механізм прийняття рішень конкурентними відомствами. Забезпечення їхньої незалежності та об’єктивності.
27. Перехресний контроль взаємопов’язаних економічних органів однієї країни. Суттєвий вплив Європейського Співтовариства.
28. Роль ЮНКТАД, СОТ, ОЕСР в процесі формування міжнародної конкурентної політики. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ/СОТ).
29. Комплекс принципів і правил ООН з питань конкуренції.
30. Європейська служба зовнішньополітичної діяльності. Лісабонський договір та Маастрихтська угода. “Середземноморський Союз”.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розділ 1. Економічна теорія

1. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С. І. Архієреєва. – Харків: НТУ "ХПІ", 2020. – 230 с.
2. Курс економічної теорії: Навчальний посібник/ За ред. С. І. Архієреєва, Н. Б. Решетняк. – Харків: НТУ "ХПІ", 2008. – 332 с.
3. Основи економічної теорії: навч. посіб. / [М. М. Гуревичов, Н. Б. Решетняк, С. І. Архієреєв та ін.]. – Х.: НТУ "ХПІ", 2003. – 288 с.
4. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 120 с.
5. Політична економія: Навч. посіб. для студентів / За ред. проф. С.І. Архієреєва, доц. В.С. Духова, доц. Н.Б. Решетняк. – Харків, 2006. – 364 с.
6. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.
7. Гальчинський А.С. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 543 с.
8. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 9-те вид., доповн. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
9. Економічна теорія: Посібник / За заг. ред. Є.М. Воробйова. – Київ-Харків, 2001. – 704 с.
10. Основи економічної теорії. Підручник. 3-тє вид. / За заг. ред. Ю.В. Николенка. – Київ: ЦУЛ, 2003 – 540 с.

Розділ 2. Міжнародні економічні відносини

1. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина І: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 606 с.: іл. (*Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»*).
2. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том І: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 762 с.: іл. (*Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»*).
3. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс, частина ІІ: Том ІІ: навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, В. О. Черепанова та ін. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2020. – 702 с.: іл. (*Гриф вченої ради НТУ «ХПІ»*).
4. Козак Ю. Г., Заєць М. А. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса - «ТОВ.ПЛУТОН », 2016. – 352 с.
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

7. Козак Ю. Г., Ковалевський Ю. В. Економіка зарубіжних країн: Навч. посібник. Видання 4-е, перероб. та доп. – Київ: «Центр учбової літератури», 2013, 292 с.
8. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
9. Гіл, Чарльз. Міжнародний бізнес. Конкуренція на глобальному ринку. – К.: Основи, 2001. – 648с.
10. Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини : підручник / Л.М. Горбач, О.В. Плотніков. – К.: Кондор, 2009. – 264 с.
11. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. – 7-е вид. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
12. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль І. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
13. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль ІІ. Міжнародні ринки та форми міжнародної економічної взаємодії. Навчально-практичний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 368 с.
14. Моделювання міжнародних відносин: Навч. посіб. / Р.В. Вовк. – К.: Знання, 2012. – 246 с.
15. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2008. – 408 с.

Розділ 3. Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу

1. Андрощук Г. О. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції. Науково-практичне видання. / Андрощук Г.О., Шкляр С.В. – К.: Юс-тініан, 2012 – 472 с.
2. Бакалінська О.О. Організаційно-правові засади захисту економічної конкуренції в Україні / О.О. Бакалінська. – К.: КНТЕУ, 2005. – 190 с.
3. Борисенко З.М. Конкурентна політика держави: Підручник. / Борисенко З.М. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2013. – 272 с.
4. Реверчук С. К. Основи теорії економічної конкуренції: навч. посібник / С.К.Реверчук, Т. В. Сива, Л. С. Реверчук. – К. : Знання, 2007. – 271 с.
5. Семенова Л.Н. Антимонопольне і конкурентне право. Курс лекцій. / Семенова Л.Н. – К.: УФІМБ, 2007. – 293 с.
6. Удалов Т.Г. Конкурентне право: Навч. посіб. / Удалов Т.Г. – К.: Школа, 2004. – 496 с.
7. Шнирков О.І. Конкурентна політика Європейського Союзу./ Шнирков О. І. – К.:Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. – 217 с.
8. Нікіпелова Є. М. Сучасні тенденції формування та реалізації європейської політики безпеки й оборони. Theory and Practice of Public Administration 2018 – Вип. 2(61). – С. 1 – 8.

9. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ.нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – К.: Ін Юре, 2015. Кн. 3 : Право зовнішніх зносин Європейського союзу / В. І. Муравйов та ін. – 2015. – 405 с.
10. Борисенко З.М. Захист конкуренції в бізнесі / Борисенко З.М. // Вчені записки Університету «КРОК» / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». К., 2011 – Вип. 26. – С. 15 – 22.
11. Борисенко З.М. Санкції за порушення конкурентного законодавства / Борисенко З.М. // Національний Університет «Києво-Могилянська академія», Наукові записки. - Економічні науки. - 2012. - том 38. - С.108-110.
12. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін / Гражевська Н.І. – К.: Знання, 2008. – 431 с.

**ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДЛЯ ВСТУПУ**

Тестові завдання

(обрати одну або кілька правильних відповідей)

1. Економічна теорія вивчає:

- А) спосіб виготовлення і споживання різноманітних видів продукції;
- Б) всі види діяльності людей, які забезпечують їм матеріальні умови життя;
- В) виробничі відносини у взаємодії з продуктивними силами, механізм дії економічних законів, способи і методи управління суспільним відтворенням і визначає найбільш ефективні напрями господарювання.

2. Продуктивні сили – це

- А) робоча сила і виробничі відносини;
- Б) засоби виробництва і виробничі відносини;
- В) робоча сила і засоби виробництва;
- Г) робоча сила, засоби виробництва і наука.

3. Міжнародні економічні відносини – це..

- А) система відносин, що виникають між суб'єктами з різних країн;
- Б) система економічних зв'язків за межами національних господарств ;
- В) взаємодія фізичних і юридичних осіб, держав і міжнародних організацій;
- Г) Усе вище перераховане.

4. Рівні міжнародних економічних відносин:

- А) Міжнародні економічні контакти;
- Б) Міжнародна економічна взаємодія;
- В) Міжнародне економічне співробітництво;
- Г) Міжнародна економічна інтеграція;
- Д) Усе вище перераховане.

5. Міжнародна економічна інтеграція – це..

- А) найпростіші, одиничні, випадкові економічні зв'язки, що мають епізодичний характер і регулюються переважно разовими угодами;
- Б) налагоджені стійкі економічні зв'язки між суб'єктами МЄВ, які базуються на міжнародних економічних угодах і договорах, залучених на доволі тривалий період часу;
- В) міцні й тривалі зв'язки кооперативного типу, які в своїй основі мають спільні, наперед вироблені й узгоджені наміри, закріплені в довгострокових економічних договорах і угодах;
- Г) вищий рівень розвитку міжнародних економічних відносин, який характеризується переплетенням економік різних країн, проведенням узгодженої державної політики як у взаємних економічних відносинах, так і у відносинах з третіми країнами.

5. Два типи міждержавної торгівлі до колоніального періоду:

- А) експортно-імпортна;
- Б) транзитна;
- В) Усе вище перераховане.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Організація вступного випробовування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію НТУ «ХП». До участі у вступних випробовуваннях допускаються кандидати, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством, зокрема «Правил прийому» до НТУ «ХП».

Для проведення випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробовування ухвалюється рішенням приймальної комісії. Для проведення вступного випробовування приймальною комісією попередньо готуються білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах приймальної комісії.

Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до НТУ «ХП».

Абітурієнту необхідно по кожному завданню дати обґрунтовану відповідь. На виконання завдань відводиться 2 академічні години (90 хвилин).

При оцінці знань вступника за основу слід брати повноту і правильність отриманих відповідей і виконання завдань. Загальна оцінка визначається як середня зважена за оцінками відповідей на всі питання.

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
90–100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке знання навчального матеріалу, що міститься в літературних джерелах; – вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; – вміння проводити теоретичні розрахунки; – відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно-послідовні; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82–89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати складні практичні задачі 	відповіді на запитання містять певні неточності
75–81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> – міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; – вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; – вміння розв'язувати практичні задачі 	– невміння використовувати теоретичні знання для розв'язування складних практичних задач
64–74	D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> – знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; – вміння розв'язувати прості практичні задачі 	<ul style="list-style-type: none"> – невміння давати аргументовані відповіді на запитання; – невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; – невміння розв'язувати складні практичні задачі

Рейтингова оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
60–63	E	Задовільно	– знання основних фундаментальних положень матеріалу, – вміння розв'язувати найпростіші практичні задачі	– незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу; – невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; – невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35–59	FX	Незадовільно	–	– незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – невміння розв'язувати прості практичні задачі
1-34 (на комісії)	F	Незадовільно	–	– повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу; – істотні помилки у відповідях на запитання; – незнання основних фундаментальних положень ; – невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі молодшого спеціаліста та магістра в шкалу 100-200, згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2024 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ№ 4 від 23 квітня 2024р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Голова фахової атестаційної комісії

Валерій КОБЄЛЄВ

Петро ПЕРЕРВА